

A JÁRDÁNHÁZI
IV. BÉLA ÁLTALÁNOS ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
ÉS HELYI TANTERVE

(OM 029157)

BEVEZETŐ

„Folyamatos fejlődés, és innováció,– a mottója oktatási intézményünknek, amely 1996-os alapítása óta arra törekszik, hogy a környezet iskolái között kivívott előkelő helyet, hírnevet öregbítse, és a megszerzett tudást továbbadja.

- Célunk, hogy színvonalas EU-konformoktatással szilárd alpműveltséget, biztos alapkészségeket nyújtsunk tanulóinknak, biztosítva számukra a képességeiknek megfelelő továbbhaladást.
- Segítünk abban, hogy diákjaink harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó emberekké váljanak. Mindezeket jól felkészült, szakmailag igényes, megújulásra képes, a minőség iránt elkötelezett, segítőkész, munkakörülményekkel elégedett munkatársakkal és a velük együttműködő szülőkkel valósítjuk meg.
- Tanulóinknak egy életre szóló útavalót kívánunk adni, mert valljuk, hogy csak a sokoldalú emberek állják meg helyüket az életben, csak stabil tudásra lehet a későbbiekben építkezni. Szeretnénk olyan tanulókat nevelni, akik szeretik, védik a természetet, megbízhatóak, gyakorlatiasak, kreatívak, kudarcűrők és elfogadják a másságot. Alakuljanak ki általános emberi személyiségjegyeik, legyenek becsületesek, mély érzésűek, önfejlődésre képesek, illetudók, a tanulást élethosszig tartó folyamatnak tekintsek.
- Partnerközpontú működéssel a reális partneri igények kielégítésére törekszünk.
- Minden sajátos nevelési igényű tanulóknak biztosítjuk a számukra megfelelő nevelési lehetőségeket.
- Örülünk, hogy eredményeinket partnereink elismerik, jó hírnévnek örvendünk.
- Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel: a jövő nemzedékét neveljük. Ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék fejlődésre és kiválóságra.

Az intézmény jövőképe

- Iskolánk egyéni arculatát, sajátos helyzetét megőrizve fejlődik olyan intézménnyé, amelynek működése biztosított, partnerei igényeit minden szinten ki tudja elégíteni.
- A minőségi munkavégzést megfelelő munkakörnyezettel, anyagi erőforrásokkal biztosítjuk.

- Intézményünk modern, megújulásra kész, lehetőséget ad egyéni, szakmai fejlődésre. Az intézményvezető folyamatos ellenőrzéssel értékeli az alkalmazottak munkáját, lehetőség szerint jutalmazással is elismeri a kiemelkedő munkavégzést.
- Az egyre nehezebb, sokrétű munkát jól működő csoportmunkával, közös gondolkodással, jól szervezett munkamegosztással végezzük.

Helyzetértékelés

Intézményünk neve:

Járdánházi IV. Béla Általános Iskola

A névválasztást két vezérgondolat együttes hatása indokolja.

Egyrészt jelképes főhajtás, a nagyrabecsülés és a tisztelet megadása annak a kimagasló történelmi személyiségnek, aki királyként országát a megpróbáltatások tömkelegéből kivezetve új hont teremtett. Eltökélt szándékunk, hogy személyiségének követendő, példaértékű jegyeit nevelési rendszerünkben kultuszának ápolása révén a nemzeti identitástudat kifejllesztése folyamatában érvényesítjük.

Másrészt a névválasztás érzékeltetése a település ősi, Árpád-kori eredetének, melyet történelmi források a XIII. század elején már korábban is hospesek (külföldről betelepültek) lakóhelyeként említ.

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola azonosító szimbólumaként hivatalos közokiratain logót használhat.

A logo leírása:

Kör alakú, szürke háttérrel színezett szimbolikus jelrendszer; közepén egy arany nyílvevő melyből mindkét oldalirányban szimmetrikusan egy-egy tűzliliom hajt ki.

A szimbólum jelentése:

A nyílvesző IV. Béla korának felidézése, mely az élet-halál harcát vívó ország küzdelmére, a tatárdúlásra utal. A nyílvesző arany színezete ennek a pusztításnak az ország sorsára nézve végső soron szerencsés kimenetelét jelenti. A nyílveszőből kihajtó tűzliliomok az újjászerveződő és gyarapodó ország megerősödését, felvirágzását jelképezik.

Földrajzi környezet

Járdánháza hospesek által alapított Árpád-kori település amelynek a lakói jól érzékelhető önazonosság-tudattal bírnak. A lakosság ez a saját arculata hatással volt és van minden időben a település iskolájára. Benne foglaltatik minden régi és jelenlegi kolléga, pedagógus, aki tevékenységével befolyásolta, alakította ennek a „szellemi műhelynek” mai arculatát. Benne foglaltatnak valamikori diákok és azok családtagjai, akik társként együttműködtek e nevelési-oktatási egység formálásában.

Beiskolázási körzetünk Járdánháza települése.

A településen az alkalmazotti és a vállalkozói réteg csökkenése mellett megnövekedett a munkanélküli réteggel számolunk. Kis százalékat képviselnek az értelmiségi szülők gyermekei. A családok, középrétegek fokozatos elszegényedése egyre inkább érződik a tanulók neveltségi és mentális helyzetében, és az ebből fakadó sokrétű tennivalóval az elkövetkezendőkben számolnunk kell. Tanulóink nagy százaléka szociálisan hátrányos helyzetű.

Az iskola öndefiníciója:

Olyan iskolává kívánunk szerveződni, amely alapvetően rendelt és meghatározott feladatain túlmenően egy modern és nyílt nevelési tér; ahol lehetőséget kap mindenki saját kulturális és művelődési önszerveződésére.

Iskolatörténet

A községünkben ma működő általános iskola elődei az 1805-től működő római katolikus népiskola és az 1845-ben megnyitott Járdánháza-Vajács bányatelepi, ún. társulati elemi iskola volt. A két iskolát államosították, s közös igazgatás alá vonták 1948-ban. Az oktatás fő központja a több tantermes, jobban felszerelt vajácsi iskola lett, ahol 1996-ig folyt az oktató-nevelő munka.

1996 szeptemberében került átadásra az új iskolakomplexum, amely IV. Béla király nevét vette fel. A névválasztásban benne rejlik a szándék, hogy az oktatási intézmény nevelési rendszerében jelentős szerepet kap és erősödik a hon- és népismeret; a történelmi hagyományok ápolása, IV. Béla király személyének kultusza.

Az épületegyüttes 2400 négyzetméter alapterületű, építészetiileg modern, szép kivitelezésű. A tantermek, aula, tornaterem, könyvtár, konyha nem csupán az oktatás céljait szolgálja, a község kulturális centruma, családi- és más rendezvények színhelye.

1. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

1.1. A nevelő- oktató munka pedagógiai alapelvei, célja, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.1. Pedagógiai alapelveink

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban.

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alapműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit, digitális munkarend esetén képesek legyenek a pedagógusok segítségével önállóan feldolgozni a tananyagokat
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat.

Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus, erkölcsös, fegyelmezett, művelt, kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott, kreatív, alkotó, becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására, gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,

- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- becsüli a tudást, öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
- képes az on-line szoftverek kezelésére, digitális munkarend feladatait ellátja
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias, beszéde kulturált, társaival együttműködik, szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli, képes szeretetet adni és kapni,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett, egészségesen él, igényli a mindennapos testmozgást, megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

1.1.2. Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A mindennapos testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.

6. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
9. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek:

A módszer kiválasztásának szempontjai:

Tevékenység tényező	Tanulók jellemzői
Adott oktatási cél	Tanulócsoport életkora
Oktatási tartalom (jellege, bonyolultsága,)	Tanulók fejlettségi szintje
Oktatási folyamat meghatározott fázisa	Tanulók előzetes ismeretei
Módszerek alkalmazhatósága	Tanulócsoport sajátosságai: pl.: érdeklődés
Oktatás szervezési formája	Egyéni jellemzők

Az oktatási módszerek felosztása

Az oktatási módszereket csoportosíthatjuk:

1. A szereplők tevékenysége alapján:
 - tanár munkáján alapuló (előadás, magyarázat)
 - tanuló munkáján alapuló (kiselőadás, önálló tananyagfeldolgozás)
 - tanuló és tanár közös munkáján alapuló (megbeszélés, beszélgetés, vita, projekt módszer, digitális tanóra)
2. Az oktatási folyamatban betöltött szerepük szerint:
 - új ismeretszerző módszer
 - a képességek tanításának - tanulásának módszerei (alkalmazást segítő módszer)
 - rendszerezést és rögzítést segítő módszerek.

3. Csoportosíthatjuk az információ típusa szerint:

- verbális módszer (szóbeli, írásbeli)
- szemléltető módszer
- digitális eszközökkel való ismeretátadás
- modern technikát alkalmazó gyakorlati módszerek.

4. Az oktatás logikai iránya szerint:

- induktív illetve
- deduktív jellegű módszerek.

5. A tanulási munka irányításának szempontjai szerint:

- tanári dominanciájú,
- közös tanár-diák munkája,
- tanulói dominanciájú módszerek.

/Dr. Trigyiné Dr. Pusztafalvi Henriette: Oktatási módszerek és oktatásszervezési módok alapján kiegészítve/

Az iskolákban alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

A sajátos módszerek alkalmazásában előtérbe helyezzük az IKT-val támogatott tanítási órákat. Ez a tevékenység a digitális munkarendre való gyors átállás záloga.

A sajátos pedagógiai módszerek alkalmazásának további eszközei:

- kooperatív oktatás
- egyéni fejlesztésre épülő differenciálás

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanulópárok munkája

Csoportban végzett munka

- kooperatív munka,
- csoportmunka

A tanórákon a pedagógusok szabadon választhatnak más módszereket is.

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok
- páros és kiscsoportos munka
- a tanulói tevékenységet előtérbe helyező oktatás

A programok tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében valósulnak meg/tanulmányi kirándulás, tanulmányi séta, Családi napok, Az én könyvtáram mintaprogram alkalmazása, iskolai sportkör, tánc- és drámaszakkör, énekkar/

Az egyénre szabott oktatási módszerek

Az egyénre szabott oktatási feladatok kiválasztásában és alkalmazásában segíthet a következő algoritmus.

1. A tananyag felosztása kisebb egységekre (elsajátítás, értékelés)
2. A leghatásosabb tanítási-tanulási technika alkalmazása az elsajátítás érdekében
3. Formatív, diagnosztikus tesztek szerkesztése és kitöltése, amelynek során a tanuló visszacsatolást kap saját előrehaladásáról
4. Azoknak a számára, akik nem sajátították el az anyagot, kiegészítő eszközöket és tanulást kell biztosítani.
5. A tanulási egység elsajátításának ellenőrzése szummatív teszttel. Azokat a tanulókat, akik nem sajátították el az egységet, újra tanítjuk úgy, hogy a folyamat bármelyik részéhez csatolunk vissza, amíg el nem érik a megfelelő szintet.

A fent említett módszerekből a leírt algoritmus alapján a pedagógus dönti el, hogy melyiket alkalmazza az adott tanuló előrehaladása szempontjából.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak nagy százaléka a nyolcadik évfolyam végén minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)

1.1.3. A digitális munkarend pedagógiai módszerei, feladatai

Tantermen kívüli, digitális munkarend szerinti oktatás eljárásrendje intézményünkben az operatív törzs rendelkezése alapján elrendelt naptól lép életbe.

A digitális munkarend nem egyezik meg a távtanítás módszerével. A távtanítás során bizonyos időközönként találkozik a tanár és a tanuló, továbbá a távoktatás jellemzően nagyobb tananyagegységek tömbösített önálló tanulását jelenti.

A tantermen kívüli, digitális oktatás a tanuló egyéni felkészülésén és munkavégzésén alapul, ezért online foglalkozás, tanóra vagy konzultáció szervezése a pedagógus számára nem kötelező, hanem lehetséges eszköz, ha ehhez a technikai feltételek adottak és a didaktikai feladat ezt indokoltá teszi.

A pedagógiai módszerek sajátosságai:

A pedagógus – saját tantárgyát érintően - az iskolában kialakított digitális munkarendhez igazodóan a tanuló előrehaladását folyamatosan követi, rendszeres visszajelzést küld a tananyag feldolgozásával vagy a kompetenciafejlesztést szolgáló feladatok teljesítésének szintjéről, eredményességéről.

Ellenőrzi, hogy a kijelölt feladatokat a tanuló elvégezte.

Az évfolyam tanulmányi követelményeinek feltétele az is, hogy a digitális eszközökkel szervezett oktatásban a tanuló a szülő által aláírt Nyilatkozatban vállaltak szerint részt vegyen.

Különösen indokolt esetben, amennyiben a tanulónak otthonában nem állnak rendelkezésére a digitális munkarend alkalmazásához szükséges eszközök vagy internet elérés, és más módon nem megoldható, gondoskodni kell arról, hogy a tanulók részére személyenként külön eszközt biztosítson az intézményi informatikai infrastruktúra felhasználásával. Ehhez viszont szükséges a szülő azon nyilatkozata, hogy az eszköz felhasználási helyén rendelkeznek internet hozzáféréssel, előfizetéssel. Ennek hiányában az eszköz nem adható ki.

A tanulók tanulmányi előrehaladása ellenőrzésének, rendszeres beszámoltatásának, értékelésének alkalmazható formái:

- online feladatsor
- egyéni munkában megoldható otthoni feladat
- projektmunka
- szóbeli felelet elektronikus csatorna igénybevételével (amennyiben erre adott a technikai lehetőség)

A feladatok kiadását az iskola által kialakított informatikai eszközökön keresztül ütemezetten, az órarendi órákhoz (vagy a digitális oktatás időszakára meghatározott munkarendhez) igazodóan ütemezetten kell végezni, a tanuló számára teljesíthető, arányos egységekben.

A tanulók tanulmányi előrehaladása ellenőrzésének, rendszeres beszámoltatásának, értékelésének rendje:

A tanév végéig intézményünk pedagógiai programjában meghatározott elvek szerinti tanulói teljesítményt érdemjeggyel is értékeli, aminek tényét és szempontrendszerét a tanulóval előzetesen ismerteti.

Az évfolyam tanulmányi követelményeit a kiadott feladatoknak egyértelműen tartalmaznia kell az elvárt produktum megjelölésével és a beküldés határidejével.

Az évfolyam követelményeit teljesíti az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek az egész tanévben mutatott teljesítménye alapján legalább a minimális szinten eleget tesz.

A tanulói teljesítmény megítélésénél nem lehet figyelembe venni azokat a követelményeket és tananyag tartalmakat, amelyek elsajátítására a digitális munkarendre történő átállás következtében szükséges átcsoportosítás, halasztás vagy más okok miatt a tanulónak nem volt lehetősége.

A tantárgyfelosztás szerinti órarend helyett alkalmazandó tanrend. A tanulónak 8-13 óráig tartó időszakban rendelkezésre kell állnia a tanárai számára, hogy az iskolai órarendhez vagy az iskola által a digitális időszakra meghatározott időbeosztáshoz igazodóan a közvetlen kapcsolattartást igénylő feladatokat végezzék (feladatok fogadása, online konzultáció) a szaktanár útmutatása szerint.

A digitális oktatás keretében a tantárgystruktúra nem változik, de az iskola tantestülete dönthet a következő eltérésekről:

- Több tantárgy követelményrendszerének összevont, koncentrált feldolgozása
- Egyes tananyagok, követelmények évfolyamok közötti átcsoportosítása
- Gyakorlati feladatok elméleti anyaggal vagy digitális tanulói produktummal történő helyettesítése (pl. testnevelésből)

A digitális munkarend érvényesítésének helyi eljárásai:

- A digitális munkarend érvényesítésének helyi eljárásait az iskola határozza meg, ennek körében meghatározza:

- az online kapcsolattartás formáit
- az alkalmazott szoftvereket, figyelembe véve az iskolában és a tanulóknak rendelkezésre álló eszközöket
- a tanuló-pedagógus kapcsolattartásban érvényesítendő időbeosztást
-

A digitális munkarendet érintő szabályokról és azok módosításáról a szülőt, a tanulót tájékoztatni kell.

A tanulók, a szülők és az alkalmazottak tájékoztatásának eszközei és csatornái:

- Projektfeladatok, gyakorló feladatok, házi feladatok kiadása a KRÉTA Házifeladatok menüpontján keresztül és az eÜgyintézés – Üzenetküldés funkció segítségével történhet, ez később alapot biztosíthat a folyamatos tanulási folyamatnak.
- Amennyiben a digitális oktatás más keretrendszer vagy alkalmazás használatával történik (Google Classroom), a feladatok kiadása a KRÉTA Házifeladatok menüpontján keresztül vagy az eÜgyintézés – Üzenetküldés funkció segítségével is – röviden, jelzésszerűen - történjen meg, hogy a szülő nyomon tudja követni a tanulási folyamatot.
- A KRÉTA rendszerben a tanulói mulasztásokat ún. „üres” állapotra kell beállítani.
-

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.
Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
2. A tanulók értelmi nevelése.
Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.
3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.
Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.
Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
5. A tanulók akarat nevelése.
Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
6. A tanulók nemzeti nevelése.
Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.
7. A tanulók állampolgári nevelése.
Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.
8. A tanulók munkára nevelése.
Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.
Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;

Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;

A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel a következő területeken:

- -a táplálkozás,
- -az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
- -a családi és kortárskapcsolatok,
- -környezet védelme,
- -az aktív életmód, a sport,
- -a személyes higiénia,
- -az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
- -a szexuális fejlődés

2. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

- testnevelés órák;
- játékok,
- egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon;
- az iskolai sportkör foglalkozásai;
- tömegsport foglalkozások;
- úszásoktatás;
- sportegyesületekben történő sportolás támogatás

b) a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai (magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, technika és életvitel, testnevelés, rajz és vizuális kultúra, ének-zene, idegen nyelv)

c) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;

d) évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó előadás szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;

e) az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- minden évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
- minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az 1-8. évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;

f) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, iskolai fogorvos, védőnő) segítségének igénybevétele

- évente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
- a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

g) témanapok és projektek megvalósítása

1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;

- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok és célok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal

- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;

4. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

-a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és vénás vérzés - komplex újraélesztés
kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	- égési sérülések - forrázás - elektromos veszélyek
testnevelés	- ízületi sérülések - ájulás - epilepsziás roham - légszomj, asztmatikus roham

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok és szervezeti formák

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

1. Hagyományörző tevékenységek

- Iskolánk névadója IV. Béla tiszteletére településünk határában emlékkápolna készült. A felnőtt társadalom képviselőivel együttműködve részt veszünk a kápolna karbantartásában, évenként megrendezzük a IV. Béla-emléktúrát, melynek végállomása a már említett kápolna.
- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget tartunk a következő alkalmakra való emlékezés, tiszteletadás céljából: 1956. október 23-a évfordulóján, 1848. március 15-e évfordulóján; karácsonykor, illetve a 8. osztályosok ballagásakor. Anyák napi ünnepséget az alsó tagozaton osztálykeretben, az osztályfőnökök szervezésével tartunk.
- Minden tanév folyamán megemlékezést tartunk október 6-án, a Föld Napján és a Nemzeti Összetartozás Napján.

2. Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.

3. Iskolai sportkör

A tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

4. Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola vezetése dönt.

5. Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tanulók számára gyalogos, kerékpáros, autóbuszos tanulmányi kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából.

6. Versenyek, vetélkedők, bemutatók.

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

7. Osztálykirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást szerveznek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

8. Erdei iskolák

A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik az iskola falain kívül szervezett erdei iskolai foglalkozások. A foglalkozásokon felmerülő költségeket pályázati forrásból, valamint szülői hozzájárulásokból fedezzük.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok helyi intézményi feladatai

1. A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a neveléssel-oktatással előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrzése.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre, az előírt minősítések megszerzése.
- A továbbképzéseken való részvétel, a jogszabályokban előírt módon, a 7 évenkénti 120 óra akkreditált továbbképzés teljesítése.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.
- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel ezeken a rendezvényeken.
- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül és belül.
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.

- Témnapok- és projektnapok szervezésében, lebonyolításában és értékelésében való aktív részvétel.
3. Munkafegyelem, a munkához való viszony
 - A munkaköri köteleességek teljesítése.
 - Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása a tanórákat megelőzően valamint az óráközi szünetekben.
 - Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
 - Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.
 4. Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében
 - Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
 - Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
 5. Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés
 - Továbbképzéseken való részvétel.
 - A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
 6. Aktív részvétel a tantestület életében
 - A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
 - Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényein.
 7. Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal
 - A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
 - Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
 - Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
 - Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

1. Az osztályfőnök feladatai
 - Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
 - Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
 - Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
 - Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.

- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Az elégtelen teljesítményű tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket, az intézmény vezetését. (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát, kéthavonta a munkaközösség véleménye alapján.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók ~~tanévi~~ munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, megrovásban, intőben részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a haladási, mulasztási naplót. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamon, a szülők döntése alapján, ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztály statisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és aktuálisan vezeti az e-Kréta felületét.
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

2. Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a) A tanév elején összeállított munkaterv
 - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
 - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
 - Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
 - Tervezett fogadóórák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
 - Az osztály diákközösségének vezetői.
 - Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.
- b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
 - Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkája során kiemelten kezeli

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

1.6.1. Sajátos nevelési igényű tanulók

- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
 - az Irányelvek figyelembevételével készített tanterv része az iskola helyi tantervének,
 - a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
 - a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
 - a fogyatékos tanulók részére szakértői bizottság által javasolt értékelési formák alkalmazása,

- képességfejlesztő játékok, eszközök,
- számítógép fejlesztő programokkal.

1.6.2. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális, levelező versenyek stb.);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások).

1.6.3. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

a./ A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b./ Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok összefogásával megbízott nevelő felelős működik. A nevelő alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak;
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében;
- a veszélyeztető okok megléte esetén közreműködik a gyermekjóléti szolgálat felé való jelzés elkészítésében;
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét;

c./ Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermek problémáit az iskola gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit;
- meg kell keresni a problémák okait;
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához;
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek;

d./ A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval;
- gyermekjóléti szolgálattal;
- családsegítő szolgálattal;

- polgármesteri hivatallal;
- cigány kisebbségi önkormányzattal;
- gyermekorvossal és védőnői szolgálattal;
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal;

e./ Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások;
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az indulási hátrányok csökkentése;
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés;
- a pályaválasztás segítése;
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulóknak, szülőknek)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése;
- a családi életre történő nevelés;
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások;
- az iskolai étkezési lehetőségek;
- az egészségügyi szűrővizsgálatok;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- a szülőkkel való együttműködés;
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról;

1.6.4. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése

- szoros kapcsolat a helyi óvodával, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- napközi otthon,
- tanulószoba,
- egyéni foglalkozások;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

1.6.5. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák;
- napközi otthon;
- tanulószoba;
- diákétkeztetés;
- felzárkóztató foglalkozások;
- logopédiai foglalkozások;
- fejlesztőpedagógus részvételével fejlesztő foglalkozások 1-8. osztályokban;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő személyes kapcsolata;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- családlátogatások;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége;
- az ingyenes tankönyvellátás;
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek;

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

1. A tanulók érdekeinek képviselőre az iskolában diákönkormányzat működik.
 2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
 3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
 4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
 - sportélet;
 - kulturális, szabadidős programok szervezése;
 - a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolai honlap).
 5. Ezekben a kérdésekben
 - az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
 - a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
1. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
 2. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott

rendelkezéseinek elfogadása előtt,

- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

3. A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzatot patronáló tanár segíti.

4. Az iskolában iskolai vezetőség működik, mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzatot patronáló tanár.

1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1. Az iskola közösségeinek együttműködése

Az igazgatóság és a nevelőtestület együttműködése

1. A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.

2. Az együttműködés fórumai:

- az igazgatóság ülései,
- az iskolavezetőség ülései,
- a különböző értekezletek,
- megbeszélések.

3. Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.

4. Az igazgatóság az aktuális feladatokról a nevelői helyiségben elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.

5. Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:

- az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
- az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség felé.

6. A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetőségével.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

1. Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.

2. A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:

- a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
- iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
- iskolán kívüli továbbképzések,
- a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.

3. A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

Az szülői munkaközösség és az iskola közösségeinek együttműködése

1. A szülői munkaközösség az iskola közösségeivel az szülői munkaközösség teljes jogú tagjain és a meghívottakon keresztül tartja egymással a kapcsolatot.
2. Az szülői munkaközösség tagjai rendszeres időközönként –szülői értekezletek alkalmával– kötelesek tájékoztatni az általuk képviselteket a szülői munkaközösség tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltek kérdéseit, véleményét, javaslatait a szülői munkaközösség felé továbbítani.
3. A szülői munkaközösség ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:
 - az iskola igazgatója,
 - igazgató-helyettese
4. Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen – évente legalább egy alkalommal – köteles tájékoztatni a szülői munkaközösséget.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközségyülésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
 - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat képviselőin keresztül,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
1. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.
2. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz, illetve a szülői munkaközösséghez fordulhatnak.
3. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel, illetve a szülői munkaközösséggel.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

- 1 A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
- 2 A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
- 3 A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
- 4 A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - 5 a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
 - 6 tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
 - 7 sportélet;
 - 8 túrák, kirándulások szervezése;

- 9 kulturális, szabadidős programok szervezése;
10 a tanulók tájékoztatása (iskolai honlap).

A tanulók véleményét ki kell kérni:

- az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek,
- a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt.

Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.

A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.

Az iskolában iskolai vezetőség működik, mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat képviselője.

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

A család-iskola kapcsolattartásának tartalmát, módszerét, szervezeti kereteit meghatározza a település, a speciális környezet, amelyet a helyi pedagógiai programban minden szintén be kell iktatni. Külön kell a kisebbséggel, a roma családokkal való kapcsolattartásról szólni. A „romapedagógiában” kidolgozott alapelvek, feladatok, tapasztalatok felhasználása javasolt, hiszen ezen közösségekben felmerülő problémák fokozott odafigyelést és pedagógiai érzékenységet igényelnek.

a./ Fő célok:

- sikeresen nevelni-oktatni egyéni boldogulásra és társadalmi beilleszkedésre;
- leküzdeni a kölcsönös előítéleteket;
- növelni a kölcsönös megbecsülést.

A társadalmi beilleszkedést csak a családdal való érdemi együttműködés segítheti. Döntő a szülők megnyerése, mert csak ezen keresztül tudunk hatni eredményesen a gyermekekre.

b./ Mit kíván a pedagógusközösségtől:

- fokozott toleranciát: másság elfogadása;
- több őszinte kommunikációt: őszinte meghallgatás;
- az egyéni foglalkozások fokozott előtérbe kerülése: osztály, csoport helyett EGYÉN-ben gondolkodjon a pedagógus.

Mind a szülő, mind a pedagógus számára az együttműködés akkor eredményes, ha a Rogers által megfogalmazott 3 alapelvet mindkét oldalon fenntartják:

- a gyermek feltétel nélküli elfogadása;
- kongruencia: szülő/pedagógus hitelessége, „önmagának megfelelés”;
- empátia készségének magas foka.

c./ A társadalmi szocializáció hatástalan, ha nem foglalkozunk kiemelten:

- a tanulási nehézségekkel: osztályismétlés, túlkorosság elkerülése
- a pályaválasztás-pályaorientáció: feltétele a munkavállalásnak.

A család-iskola kiemelt napi együttműködése, a családra való hatás eredményezheti csak a deviancia csökkenését körükben. Devianciát ugyanis két dolog szül:

- A tanuló társadalmi beilleszkedése csorbát szenved (osztályközösség, iskola közösség). Az állandó ütközések miatt: feszültség, agresszió, szorongás alakul ki, amely deviáns magatartás okoz, személyiségzavar keletkezhet.
- A tanuló deviáns (hátrányos, veszélyeztetett) környezetben él, amelyhez alkalmazkodva elsajátítja a deviáns életmódot. A gyerek szociálisan indaptáltá válik.

ÖSSZEGEZVE:

Mindezek figyelembevételével az iskolának a segítő szerepet 3 szinten kell felvállalnia:

- a) Megelőzni és csökkenteni annak a lehetőségét, hogy a zavarok a tanulásban, magatartásban kialakuljanak.
- b) Korai fejlesztés, kompenzációs nevelés.
- c) Segítségnyújtás: speciális kezelés, tanácsadó, pszichológus stb.

A szülőnek fel kell ismernie az iskola segítő és fejlesztő lehetőségét.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Családlátogatás

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

c) Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,

- a szülők tájékoztatása
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

d) Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

e) Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

f) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

g).Családi nap

Kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel, családokkal való partneri kapcsolat kialakítására, fejlesztésére. Tanévente családi napokat szervezünk.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

1.8.2. Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

1. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatósága állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Az intézmény fenntartójával, működtetőjével,
- A területileg illetékes önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal,
- A megyei pedagógiai intézettel
- A területileg illetékes nevelési tanácsadóval.
-

2. Az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében a kulcsfontosságú partnereinkkel való együttműködésünket, programtervezeteinket írásban is rögzítjük szerződések formájában.

Partnereink:

- Járdánházai Általános Iskoláért Alapítvány
- Védőnői Szolgálat
- Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény Család_ és Gyermekjóléti Központ
- Arlói Széchenyi István Általános Iskola
- Borsodnádasi Móra Ferenc Általános Iskola
- Járdánházi Óvoda

A szerződésben foglalt programok hatékonyságát a tanév végén értékeljük, a szerződést és a partnerekkel folyó munkát minden évben felülvizsgáljuk. A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató a felelős. A programokat az Éves Munkaterv is rögzíti.

3. Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:

- További közművelődési intézményekkel,
- Társadalmi egyesületekkel,
- Termelő, gazdálkodó szervezetekkel, vállalkozásokkal,
- Egyházak helyi gyülekezeteivel.

4. A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn a település illetékes egészségügyi dolgozóival, és segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.

1.9. A tanulmányok alatti vizsgák vizsgaszabályzata

A kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól felmentett tanulók az igazgató által meghatározott időben, a nevelőtestület által meghatározott módon adnak számot a tudásukról.

A tanuló minősítéséről, magasabb évfolyamba lépéséről a nevelőtestület dönt.

A tanuló osztályozó vizsgát tehet félévkor és tanév végén:

- ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a félévi osztályzat megállapításakor
- ha az iskola igazgatója engedélyezte a más iskolából való átvételt,
- tanév végén

- ha az egy tanítási évben az elméleti tanítási óráról való igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kétszázötven órát, vagy a tanítási órák harminc százalékát, amennyiben a vizsgát a nevelőtestület engedélyezte,

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó-, különbözeti-, javítóvizsgák) lebonyolításának szabálya:

A tanulmányok alatti vizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait az iskola igazgatója bízza meg.

Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a hármat, a tanuló nem tehet javítóvizsgát.

A javítóvizsga időpontja az augusztus 21.-től augusztus 31-ig terjedő időszak.

Újabb vizsgát csak a következő javítóvizsga időszakban tehet.

Javítóvizsgán a bizottság tagja lehetőleg a tanuló szaktanára, és vele azonos szakú nevelő legyen.

Ha a tanuló a tantervi követelményeket egy-két tárgyból szorgalmi időben nem teljesíti, csak akkor léphet magasabb évfolyamba, ha a javítóvizsgán megfelel.

Ha a tanuló az augusztus 21.-31.-e közötti vizsgaidőszakban a vizsgán igazoltan nem tud megjelenni, a vizsgát az igazgató által kijelölt időpontban teheti le.

A tanulót és szüleit a vizsgák időpontjáról a vizsgák előtt legalább 5 nappal értesíteni kell.

A tanulmányok alatti vizsgákon készített osztályozó íveket, jegyzőkönyveket iktatottan irattárban kell tárolni.

A vizsgák formáját – írásbeli, szóbeli vagy mindkettő – az határozza meg, hogy milyen a tantárgy záróvizsgán történő számonkérésének formája, illetőleg van-e tanterv által előírt dolgozatírási kötelezettség. A vizsga tételeit, feladatait a szakmai munkaközösségek állítják elő. A 250 óránál többet mulasztott tanulók és a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tárgyai a következők:

1.9.1. Vizsgatárgyak és követelmények az alsó tagozat 1-4. évfolyamán

A tanulók szóbeli és írásbeli vizsgát tehetnek az alábbi tantárgyakból:

Tantárgy	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga
Magyar irodalom- olvasás (1. osztály)	X	X
Magyar irodalom (2 - 4. osztály)	X	X
Magyar nyelvtan –írás (1. osztály)	X	X
Magyar nyelv (2 - 4. osztály)	X	X
Matematika	X	X
Környezetismeret (3-4. osztály)	X	

1.9.2. Vizsgatárgyak és követelmények a felső tagozat 5-8. évfolyamán

A tanulók szóbeli, írásbeli és gyakorlati vizsgát tehetnek az alábbi tantárgyakból.

Tantárgyak	Osztályozó vizsga		Javítóvizsga		
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
Magyar irodalom	X	X	X	X	-
Magyar nyelv	X	X	X	X	-
Történelem	-	X	-	X	-
Idegen nyelv	-	X	-	X	-
Matematika	X	X	X	X	-
Természetismeret	X	X	X	X	-
Fizika	-	X	-	X	-
Kémia	-	X	-	X	-
Biológia	X	X	X	X	-
Földrajz	X	X	X	X	-
Dráma és színház	X	X	X	X	
Állampolgári ismeretek	X	X	X	X	
Digitális kultúra	-	-	-	X	X
Hon és népismeret	-	-	-	X	-
Vizuális kultúra	-	-	-	-	X
Ének-zene	-	-	-	-	X
Technika	-	-	-	X	-
Testnevelés	-	-	-	-	X
Etika, erkölcsan és hittan	-	-	-	X	-

A sikeres továbbhaladás a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi követelmények legalább 30 %-nak teljesítése esetében valósul meg.

1.10. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének, és átvételének elvei

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - A gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt;
 - a szülő személyi igazolványát;
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
 - a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával;

- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt;
 - a szülő személyi igazolványát;
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
5. Az iskolába körzeten kívülről beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
6. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

A továbbhaladás, a magasabb évfolyamba lépés feltételei

Magasabb évfolyamba léphet a tanuló, ha az iskola helyi tantervében előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Magasabb évfolyamba léphet az a tanuló is, aki egyéni fejlesztési terv szerint halad a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján, és tudásáról számot ad.

Idegen nyelv osztályzattal történő minősítése alól az iskola igazgatója felmentést adhat.

Az a tanuló, aki a tanulmányi követelményeket tanév végén nem teljesíti maximum 3 tantárgyból javítóvizsgát tehet. Ha 3-nál több tantárgyból kap elégtelen osztályzatot, akkor évfolyamot ismételni köteles.

Ha a tanévben 250 órát mulaszt (igazolt és igazolatlan együtt) vagy egy tantárgyból a hiányzások mértéke a tantárgy óraszámainak 20 %-át eléri: osztályozó vizsgát tehet.

Az a tanuló, akit az iskola igazgatója felment egyes kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól vagy tanulmányait magántanulóként folytatja, júniusban osztályozóvizsgát tesz.

1.11.A Pedagógiai Program nyilvánossága és legitimációs eljárásrendje

A Pedagógiai Programot az intézmény igazgatója készíti el a tantestület bevonásával.

Az elkészült Pedagógiai Programot véleményezi:

- Szakmai munkaközösségek
- Intézményi Tanács

Az elkészített és véleményezett Pedagógiai Programot a fenntartó Kazincbarcikai Tankerületi Központ fogadja el.

A Pedagógiai Program nyilvánossága

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.

Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyiségekben tekinthető meg:

- az iskola honlapján;
- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;

2. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

2.1. A kerettanterv valamint az egyéb jogcímen felhasználható órakeret feletti óraszám

NAT 2020 tantervi óraháló

Az alsó tagozat első évfolyama Meixner Ildikó: Játékház című tankönyv-családjának tematikus megfelelését adaptálta kerettantervként (Ungár Ágnes és Sipos Zsóka), a többi évfolyamon az Oktatási Hivatal által javasolt kerettanterveket dolgozta át, illetve adaptálta.

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+2	5+2	4+1	4	3	3+1
Matematika	4+1	4+1	4	4	4	4	3+1	3+1
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret*						+1		
Etika / hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret			1	1				
természettudomány**					2	2		
kémia							1	2
fizika							1	2
biológia							2	1
földrajz							2	1
Idegen nyelv								
első élő idegen nyelv				2	3	3	3	3
Művészetek*****								
ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1

vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház*							+1	
Technológia								
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret****	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

2.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a testnevelés, a vizuális kultúra, valamint a technika és tervezés (technika, életvitel és gyakorlat). Ezeket az eszközöket a Fenntartó költségvetéséből, a Járdánházai Iskoláért Alapítvány valamint pályázati forrásból biztosítjuk. Amennyiben ezek a lehetőségek nem állnak fent, akkor a szülő köteles biztosítani.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.

Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.

A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

A taneszközök beszerzése iskolánkban mindig az érvényben lévő törvényi szabályozást követi.

2.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.3.1. Az 1-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapképességeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodása legalább konvencionális szintre kerül, vagyis a hozzá közelállók elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismereteket szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa,

gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A mindennapos mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle színterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érzékenyvé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Készítés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

Pályaorientáció

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban törtétek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

A KULCSKOMPETENCIÁK, KOMPETENCIAFEJLESZTÉS

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelve összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel vagy a nélkül házi feladatai elvégzésére.

2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményt. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

3. A digitális kompetenciák

Digitális kompetencia

Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés. Képesse válik az IKT-eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása).

4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Matematikai kompetencia

A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Szociális és állampolgári kompetencia

Kialakul a tanulóban a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanulóban fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzékét és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A tanuló motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

8. Természettudományos és technikai kompetencia

Kialakul a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képesse válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Képes arra, hogy egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni.

Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

2.3.2. Az 5-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges fejlesztési területek, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák és fejlesztési területek megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése.

Az erkölcsi neveléssel:

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelezettségeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba.

A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása posztkonvencionálissá válik, vagyis belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosuljon benne, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló értse meg a normakövetés fontosságát. Ehhez kívánunk hozzájárulni a helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával.

Nemzeti öntudatra, hazafiasságra neveléssel:

A tanuló ismerje lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben vegyen részt szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Fel tudjon sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismerje nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja.

Alakuljon ki benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb legyen más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. A tanulóban így kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

Állampolgárságra, demokráciára neveléssel:

Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. A tanuló váljon nyitottá a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismerje a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítsa tevékenységét, és továbbra is vegyen részt olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésével:

A tanulóval megismertetjük az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stresszkezelés lényegét. Legyen képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be

tudjon kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Ismerje fel társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár).

Több szempontból is lásson rá egy vitás helyzetre, konfliktusra, vitakultúra fejlesztése.

A családi életre neveléssel:

A tanuló képes legyen felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tudjon kérni.

A tanuló tisztában legyen azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Tudjon a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhességmegszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten megismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre neveléssel:

Az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával a tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Megismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd megtanulja tudatosan ápolni személyes higiéniáját. A tanulót segítjük olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez.

Megismerheti az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Ekkor már tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Megismerhet stresszoldási technikákat, megismertetjük az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel.

Felelősségvállalás másokért, önkéntességre nevelés:

A tanulóban fokozatosan tudatosítjuk, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyasztókkal élővel való együttéléstről. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is álljon. Továbbra is felismerje és alkalmazza a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

Fenntarthatóságra, környezettudatosságra való neveléssel:

Megérti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket.

Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Így érzékennyé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit, megismerheti a fenntarthatóság fogalmát.

Képes legyen társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét.

Gazdasági és pénzügyi neveléssel:

A tanuló történelmi ismeretei alapján fokozatosan felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban.

Megismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világ gazdaság folyamatába. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Ekkor ismeretei bővülésével képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra neveléssel:

A tanuló hatékonyan tud információkat keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Felhívjuk figyelmét a videojátékok használatának helyes mértékére.

Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Felhívjuk figyelmét arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanításával:

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg egyre szabatosabban indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson. Fokozatosan kialakítjuk, tovább fejlesztjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat, tanulásszervezési módokat.

Pályaorientáció:

A tanuló képessé válik megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismereteket nyújtunk a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Megismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Fejlődik önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Kulcskompetenciák fejlesztése során 5. 6. évfolyamon

Anyanyelvi kommunikáció fejlesztésével:

A tanuló képessé válik érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Képes lesz ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képessé válik hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Gyakoroltatjuk a helyesírási kézikönyvek használatát.

Idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésével:

A tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkézség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát.

Matematikai kompetencia fejlesztésével:

A tanuló képessé válik matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlottá válik a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában.

Természettudományos és technikai kompetencia fejlesztésével:

A tanuló már képessé válik felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait

Digitális kompetencia fejlesztésével:

A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képessé válik alapvető számítógépes alkalmazásokat fokozatosan felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóan képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére.

Szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésével:

A tanuló nyitottá válik más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Képesé válik együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakítjuk a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudatát.

Kezdeményezőképeség fejlesztésével:

Ismert élethelyzetekben a tanuló képesé válik mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Csoportos feladathelyzetekben részt vesz a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség fejlesztésével:

A tanuló képesé válik korának megfelelő, különböző művészeti élmények befogadására, élvezetére. Alakul önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

A hatékony, önálló tanulás tanításával:

A tanulóval megismertetünk néhány életkorához mérten hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségeket, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képesé válik egyre kitartóbban tanulni, a figyelmét összpontosítani. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait. Képesé válik arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Kulcskompetenciák fejlesztésével 7. 8. évfolyamon:

Anyanyelvi kommunikáció fejlesztésével:

Képes ismeretlen tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képesé válik a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Megtanulja a jegyzetelés alapjait. Képesé válik rövidebb szövegek alkotására, gyűjtésére, rendszerezésére különböző szövegtípusokban és műfajokban.

Idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésével:

Megtanul önálló nyelvtanulási stratégiákat, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képesé válik egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia fejlesztésével:

A tanuló képesé válik következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. Továbbá konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Természettudományos és technikai kompetencia fejlesztésével:

Képessé válik mind önállóan kísérleteket végrehajtani, megfigyeléseket tenni, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóan alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk.

Digitális kompetenciára fejlesztésével:

Képes felhasználni az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. Képessé válik összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére.

Digitális eszközök alkalmazásával

A digitális eszközök alkalmazása a mai modern világ nélkülözhetetlen részévé vált.

A Nemzeti alaptanterv kulcskompetenciái között is szerepel a digitális kompetencia.

Iskolánk feladatának tekinti a tanulók felkészítését a digitalizálódó társadalomba való beilleszkedésre, és a modern eszközök helyes alkalmazására. Fontos cél hogy a tanulók magabiztosan, etikusán és kritikusan tudják használni az őket körülvevő okoseszközöket, számítógépeket és az internetet. Ezt a tudást képesek legyenek beépíteni a mindennapokba, legyen szó akár szórakozásról, akár tanulásról, akár kommunikációra.

A pedagógusok hatékony munkavégzéséhez nélkülözhetetlen a digitális eszközök alkalmazása: interaktív órák tartása, IKT eszközök használata a tanórai felkészüléshez és a tanóra megtartásához, adminisztrációhoz, a pedagógus előmeneteli rendszerben való részvételhez, szaktanári és osztályfőnöki munkához, a pedagógus továbbképzésekhez.

Iskolánkban a következő digitális eszközöket alkalmazzuk:

- asztali számítógépek
- tanári laptopok
- aktív táblák
- aktív panelek
- projektorok
- tanulói tabletek

Szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésével:

A tanuló megismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képessé válik megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. Erősödik benne az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztésével:

Megtanul tervek készítését céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel – meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motiválttá és kitartóvá válik.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló képessé válik korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képessé válik szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Képessé válik történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával.

A hatékony, önálló tanulás tanításával

A tanuló képes egyre kitartóbban tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. Képessé válik a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, eléggé magabiztossá válik az önálló tanuláshoz. Képessé válik a saját munkáját tárgyilagosan értékelni.

2.4. Mindennapos testnevelés

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy - az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően - különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok).

~~A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy – a tanuló kérelme alapján – sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.~~

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja:

Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti vagy szakmai elméleti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

- a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- b) iskolai sportkörben való sportolással,
- ~~c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,~~
- ~~d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján – amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik – a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.~~

2.5. A választható, tanórán kívüli foglalkozások szabályai

Az intézményben a tanulók számára az alábbi – az iskola által szervezett tanórán kívüli rendszeres foglalkozások működnek:

- tantárgyi szakkörök, tehetséggondozás,
- iskolai sportkörök,
- tanulmányi, kulturális sportversenyek,
- korrepetálás, felzárkóztató foglalkozások,
- továbbtanulásra előkészítő foglalkozás,
- diáknapok,
- klubdélutánok,
- tanfolyamok,
- tanulmányi kirándulás,

A szakköri foglalkozásokon a szakkörvezetők segítséget nyújtanak a tehetséges tanulóknak ahhoz, hogy a kötelező tananyag elsajátítása mellett azokhoz kapcsolódó, azt kiegészítő ismeretekre tegyenek szert. Az iskola a hagyományoknak megfelelő szakköröket hirdet meg, de a tanulók és a szülők újak szervezését is kezdeményezhetik. Az indítandó szakkörök számát az iskolai anyagi lehetőségek és a diákok érdeklődése szabják meg. Arról, hogy mely szakkörök legyenek térítésmentesek, a szakmai munkaközösség véleményének meghallgatásával az igazgató dönt. A szakköri foglalkozások legkésőbb októberben kezdődnek és a szorgalmi időszak végéig tartanak. A foglalkozások időtartama heti egy tanóra. A szakkörök munkaterv alapján működnek. A szakkörök vezetőit az igazgató bízza meg.

A szakkörvezetők a foglalkozásokról szakköri naplót vezetnek.

A tanulók tanórán kívüli sporttevékenységét a testnevelő tanárok szervezik. A tanulók részvétele önkéntes. Törekedni kell arra, hogy a foglalkozásokon minél nagyobb számban vegyenek részt a minőségi sport-utánpótlás nevelése érdekében.

A tanulók részt vehetnek iskolán kívüli szervezet, sportegyesület munkájában. A részvételt az osztályfőnöknek be kell jelenteni.

A mindennapos testedzés keretén belül történik az iskola lehetőségének és hagyományainak megfelelően kialakult sportágakban a háziversenyek, az iskolák közötti versenyek és házibajnokságok lebonyolítása.

A szakkörök és sportkörök vezetőjét az igazgató bízza meg.

A megbízást ellátók szakmailag és pedagógiailag felelősek a szakkörök és sportkörök működéséért. Éves munkaprogramot dolgoznak ki, amelyet az igazgató hagy jóvá.

Az iskola tanulói rendszeresen bekapcsolódhatnak a különböző tantárgyi versenyekbe.

Ezeket megelőzően a munkaközösségek házi tanulmányi versenyeket szervezhetnek.

Az igazgató gondoskodik arról, hogy a különböző tanulmányi, sport és kulturális versenyeken győztes, illetőleg helyezést elért tanulók eredményes szereplését az egész iskolaközösség megismerje.

Tantárgyi korrepetálások a pénzügyi lehetőségek figyelembevételével, a szaktanárok javaslatai alapján szervezhetők.

Tanfolyamokat az iskola a tanulók érdeklődésének és a szaktanár vállalkozásának függvényében indít. Az iskola által szervezett tanfolyamokon való részvételt a szülő írásban kéri. A tanfolyamok önköltségesek.

A nem kötelező tanórai foglalkozásokat az iskola a közoktatási törvény által biztosított heti időkeretben szervezi és ezt a tantárgyfelosztásban megtervezi.

Az iskola könyvtára nyitvatartási idejében, valamint könyvtári tanórákon áll a tanulók rendelkezésére.

2.6. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

A kompetencia azon elvárható ismeretek, képességek, magatartási és viselkedésszempontok összessége, amely által a személyiség képes lesz egy adott feladat eredményes teljesítésére.

A kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük. Kompetencia alapú oktatás, az az oktatás, amely előre meghatározott kompetenciák megszerzésére irányul.

A kompetencia alapú fejlesztés célja a pedagógiai kultúra átalakítása, különös tekintettel:

- A tanár személyiségére, felkészültségére
- A személyközpontú pedagógiai gyakorlat megszilárdítására
- A gyerekek életkorának megfelelő, támogató pedagógusszerep kialakítására
- A tanár, szülő, gyerek kapcsolatra
- Az iskola-szülő viszonyra

2.7. Projektoktatás, témanapok

Célunk a hagyományos tantárgyi struktúra fejlesztése, az multidiszciplinaritás gyakorlati megvalósítása. Ennek érdekében az iskolai munkát téma-és projektnapok színesítik.

A tartalom meghatározása, a felelősök kijelölése minden évben az éves munkatervben történik.

Ezeknek az új pedagógiai módszereknek alkalmazása az iskolában rendkívül fontos, mert egyre inkább az aktív tanulás során megszerzett tudás lesz használható. Azok, akiknek lehetőségük van projekteken, témanapokban, interdiszciplináris programokban való munkára, az iskolán kívüli világban is otthonosabban oldják meg problémáikat. Nemcsak tanulási technikákat, pedagógiai módszereket értünk ezalatt, hanem a gyerekek nevelésének, személyiségfejlesztésének nagyon hatékony eszközeit is.

A projekt, a pedagógiában sajátos tanulási egység, amelyben az egyes tanuló vagy tanulócsoport önállóan sajátítja el a tananyagot vagy annak egy részét. Középpontjában egy probléma, egy téma áll, a tanuló, a tanuló olyan célszerű öntevékenységre helyezi a súlyt, amelyet az élettel közvetlen kapcsolatban lévő témák inspirálnak. Mindig komplex módon, egy jól meghatározott struktúrát követve szervezi újjá a tananyagot. Alapul szolgálnak a diákok tapasztalatai, képességeik, érdeklődésük. Az egyéni vagy csoportmunkán alapuló, önálló, a pedagógus által rejtetten irányított tevékenység, amelynek értéke épp az, hogy a munka egészen keresztül érvényesül a spontaneitás, a sokféle rögtönzés, de ezzel együtt a tervszerűség is.

A projektnapok és a témanapok során a műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatásában, az oktatás tartalma több tantárgy anyagából komplex, illetve integrált módon tevődik össze. A diák

közvetlen kapcsolatban van az iskolán kívüli világgal, az élettel, lehetővé teszi az aktív tapasztalást, a saját élményű tanulást.

A különböző tanulási technikák elsajátítása kiemelt feladat. Hangsúlyos szerepet kap ezen kívül a képességek és az attitűd fejlesztése is. A feladatok a diákok együttműködésére épülnek, egyes fázisai azonban egyéni munkát is igényelnek. A kompetencia alapú oktatás és a kooperatív tanulási technikák használható tudást adnak diákjaink kezébe, de további eredményeként várjunk olyan

pozitív emberi-és társas kompetenciák kialakulását, melyek jelentős változásokat hozhatnak az iskola hangulatában.

Az újszerű pedagógiai eljárással szervezett programok megvalósításával várhatóan a következő fejlesztő hatások figyelhetők meg:

- -Téma szerinti érdeklődés felkeltése, kialakítása/kialakulása.
- -Kialakul és növekszik a témanapokon végzett munka során a személyes érintettségből adódó motiváltság.
- -Kölcsönösen pozitív irányba változik a diák-tanár viszony.
- -Növekszik az önbizalom, a magabiztosság, amely motivál, újabb cselekvésre ösztönöz.
- -Csökkennek a magatartási anomáliák.
- -Digitális technológia fejlődése.
- -Fejlődik a cselekvő-és szervezőképesség, valamint az önálló ismeretszerzés képessége.
- -Az adekvát célkitűzések, azok ismertetése, az azokkal való azonosulás a gyerekek és a kollégák körében biztosítja a közös tevékenység alapját.
- -Az azonos cél, célok elérésének tudata biztosítja a magas fokú szocializációt.
- -Az egyéni munkák az egyéni felelősségvállalást és saját érintettségét garantálják.
- -A páros munka előkészíti a későbbi csoporttevékenységet.
- -A csoportmunkák során erősödik az egymásra figyelés, az esetleg periférián lévő tanulók is bekapcsolódhatnak a közös tevékenységbe.

A programok megvalósításának ellenőrzése-értékelése:

A megvalósítás során a folyamatokat tervezzük, nyomon követjük, ellenőrizzük és értékeljük a megfogalmazott módszerek, értékek mentén.

Tanórai keretben megvalósuló fejlesztés:

A tananyaghoz kapcsolódóan elsajátítandó ismeretek ellenőrizhetők, mérhetők. Részei a tanulási folyamatnak. A tananyag számonkérésének folyamatában ellenőrizhető, hogy a rögzítendő elemek valóban beépültek-e a tanuló ismeretanyagába.

Tanórán kívüli tevékenységek (egyéb foglalkozások) során megvalósuló fejlesztés:

A munkaterv szerint megszervezett témanapok, projektek egyrészt a fejlesztési folyamat előre tervezett elemei, másrészt a hiányosságok észlelését követő korrekciók. Az átadott ismeretek, a

megtapasztalt – a feldolgozott témákhoz kapcsolódó- elemek a programok során be kell épüljenek a tanuló -és adott esetben a családja- napi életviteli kultúrájába, annak szerves részévé kell váljanak. Ezek a programok igen gyakran versenyeztetéssel együtt valósulnak meg, így az eredmények követhetőek.

Visszacsatolás:

Az adott események, a tanév értékelése során elért eredmények reális feltérképezése adja a következő tervezési időszak szakmai alapját. Az elsajátítandó ismereteknek spirálisan fejlődniük kell, el kell, hogy mélyüljenek. Ezt az iskola és a tanárok az éves munkatervben, a program-és a foglalkozási tervekben tervezik meg.

2.8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség érvényesítése, valamennyi hátrányos helyzetű csoport részére, a közoktatásban is kiemelt feladat. Különösen a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Az esélyegyenlőség tekintetében intézményünkre vonatkozó elvárások

Az oktatás hatékonyságának növelése érdekében a fenntartó is támogassa az intézmény kompetencia alapú oktatásban való részvételét és azt, hogy az iskola vegyen részt az ezt a célt szolgáló pályázatokon.

Az intézmény vezetése támogassa a pedagógusoknak az egyéni bánásmód, differenciált oktatás, fejlesztés érdekében szükséges módszertani továbbképzését. (Pl. kooperatív technikák, projektpedagógia)

Iskolánkban tilos a hátrányos megkülönböztetés (bármiféle okból), továbbá minden olyan különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása. A feladat-ellátás módjára vonatkozó döntéseink, intézkedéseink meghozatalakor a gyermek, a tanuló mindenekfelett álló érdekét vesszük figyelembe.

Az oktatást nem csak az egyéni szellemi gyarapodás, érvényesülés elősegítőjének, hanem a társadalmi kohéziót erősítő, a társadalmi kirekesztés és foglalkoztatottság problémáinak

megoldását segítő eszköznek tekintjük. Iskolánkban meg kell teremteni az integrált nevelés, oktatás feltételrendszerét.

Az élethosszig tartó tanulás fontos eszköze annak, hogy az emberek irányítsák saját jövőjüket mind szakmai előmenetelük, mind személyes és családi életük szintjén. Éppen ezért szakmai szempontból támogatjuk a kompetenciaalapú nevelés és oktatás bevezetését, elterjesztését. Felelősséget érzünk azért, hogy a nevelési, a pedagógiai és a képzési programok figyelembe vegyék a társadalmi fejlődés, valamint a környezet igényeit.

Ösztönözzük az információs technológiák alkalmazását a tanítás, a tanulás, az intézményirányítás, az ügyvitel, a döntés-előkészítés és a kommunikáció terén.

Intézményünk új integrációs oktatási programok, formák és módszerek megismerésével, bevezetésével járuljon hozzá az esélyegyenlőtlenség csökkentéséhez, a tehetség ápolásához, a szegregációs és a diszkriminációs jelenségek megszüntetéséhez. Törekedjen arra, hogy a nevelőtestület érintett tagjai pedagógus továbbképzés keretében elsajátítsák azokat a kompetenciákat, amelyeket a befogadó környezet személyközpontú nevelés elfogadására felkészít és az e környezetben történő oktatás megkíván.

A közoktatás-fejlesztés fókuszában lévő egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motivációk, képességek kialakítása biztosítja a tudásalapú társadalom létrehozásának egyik feltételrendszerét, amelyhez szükséges, hogy iskolánk a „kompetencia-alapú” nevelés, oktatás és képzés irányába fejlődjön. A nevelő-oktató munka és a helyi programok összeállítása során kerüljön előtérbe a kompetencia-alapú képzéshez kapcsolódó minőségfejlesztési, intézményértékelési, pedagógiai mérési-értékelési ismeretek fejlesztése, az ezekhez szükséges eszközök, módszerek bevezetése.

A tanulási folyamatot megkönnyítő alapképességek és készségek [olvasás (szövegértés), írás (helyesírás), számolás, problémamegoldó gondolkodás], továbbá az alkalmazási kulcskompetenciák [szociális- és életviteli, életpálya-építési, idegen nyelvi és infokommunikációs technológiai (IKT)] fejlesztése kiemelt feladat. Ehhez segítségül szolgálhat az (akkreditált) oktatási programcsomagok befogadása, adaptálása, kipróbálása, korrigálása, véglegesítése és terjesztése (befogadó iskola funkciók). A kapcsolódó módszertani szolgáltatási feladatok ellátása (mesteriskola funkciók) kapjon figyelmet.

Az iskola feladatai

Pedagógusok továbbképzése

Az esélyegyenlőtlenségre utaló jelekkel rendelkező gyerekek kiszűrése

Tanórákon kiemelt figyelem a problémákkal küzdő tanulók irányában

Fejlesztések szaktanár, illetve gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, a szakszolgálat munkatársai segítségével.

Szabadidős tevékenységek szervezése

Támogatások: étkezési, tankönyv, pályázatok, alapítványi támogatások, ösztöndíjprogramok.

Partnerekkel történő együttműködés

2.9. Esélyegyenlőséget szolgáló programok, pályázatok

2.9.1. Lázár Ervin Program

Az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítés az állam kiemelt felelőssége. Ennek jegyében a Kormány életre hívta a Lázár Ervin Programot, amely szociális helyzetű és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi-, tánc-, és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét. Mindezek érdekében Magyarország Kormányának kultúrpolitikai céljaival összhangban arra törekednek, hogy

- megteremtsék Magyarország teljes lefedettségét a diákok kultúrafogyasztása tekintetében;
- csökkentsék a szociális, gazdasági és területi különbségeket a gyermekek művészethez jutásával kapcsolatban;
- felszámolják a kulturális esélyegyenlőséget; ösztönözzék az előadó-művészeti szervezetek aktív részvételét a kulturális értékeink megőrásában, minél szélesebb körű megismertetésében és átörökítésében, valamint az új értékek létrehozásában;
- elősegítsék a diákok életkori sajátosságaiknak megfelelő, tanulmányikhoz kapcsolódó, az oktatási-nevelési célokkal összhangban lévő művészeti élményben részesedését;
- megalapozzák a felnövekvő generációk felnőttkori színház-, illetve kulturális intézménylátogatási szokását;
- erősítsék a fiatal generációk nemzeti identitástudatát;
- továbbfejlesszék a hazai előadó-művészeti szférát, mint a kontinens legerősebb színházi hálózatát.

Az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt figyelmet igénylő tanulói csoportok:

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése

- törvényi támogatások biztosítása
- egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása
- anyagi támogatáshoz juttatás segítése (Önkormányzati, alapítványi, pályázati)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és sajátos nevelési igényű tanulók segítése

- rendszeres szűrővizsgálatok
- fejlesztések, logopédiai, pszichológiai foglalkozások, Nevelési Tanácsadóban
- egyéni foglalkozások
- a tanulmányi előmenetel nyomon követése

Veszélyeztetett tanulók segítése

- a veszélyeztetettség kör pontos feltérképezése
- a veszélyeztetett tanulók fokozott figyelemmel kísérése
- támogatások lehetőségek szerinti biztosítása: pszichológiai, anyagi (alapítványi, Önkormányzati)

2.9.2. Határtalanul program

A Határtalanul program célja a magyar-magyar kapcsolatok építése, személyes kapcsolatok kialakítása, elmélyítése. A program a nemzetpolitikai célt fordítja le konkrét tapasztalatokra, azaz a Határtalanul a nemzeti összetartozás operatív programja.

A program keretében magyarországi iskolák tanulói az állam támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így személyes tapasztalásokat szereznek a külföldi magyarságról.

2.9.3. Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program

Magyarország Kormánya a **NEP** kiterjesztéséről szóló 1050/2024. (III.7.) Korm. határozat kiadása útján is támogatja a fiatalok nemzeti identitástudatának erősítését. A program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül, **a köznevelési intézményekbe járó 7-11. évfolyamon tanuló diák részére ingyenesen biztosítja a nemzeti vagy történelmi emlékhelyeken megtartott emlékezetpedagógiai programokon történő részvételének az élményét.**

A program fókuszában a **nemzeti emlékezet és az örökségünkhöz való kapcsolódás áll.** A nemzeti és történelmi emlékhelyek szervezett felkeresését jelenti a Nemzeti alaptanterv által

lehetővé tett mélységelvű, élmény alapú tananyagfeldolgozás keretében, iskolai közösségi tanulmányi kirándulás formájában, tanítási időben.)

2.10. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

2.10.1.A tanulók értékelése, minősítése az 1-8. osztályban

Célja: A tanulók minősítése, visszajelzés a szülőknek a tanulók tudásáról, hiányosságairól.

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni a tanulók teljesítményét minden tantárgyból.
- A szöveges értékelés elbírálásának szempontjai:
 - ♥ Kiválóan megfelelt - önállóan, nagy biztonsággal végzi el a feladatokat
 - ♥ Jól megfelelt - kis nevelői segítséggel végzi el a feladatokat
 - ♥ Megfelelt - csak nevelői segítséggel képes a feladatok megoldására
 - ♥ Felzárkóztatásra szorul - nevelői segítséggel csak nehezen, vagy nem tudja elvégezni a feladatokat
- A 2. évfolyam tanév végén, 3. - 8. évfolyamokon félévkor és tanév végén iskolánk megőrzi a hagyományos értékelési kategóriákat: elégtelen (1), elégséges (2), közepes (3), jó (4), jeles (5) érdemjegyek.
- A Kréta rendszerben a számonkérések (szóbeli felelet, feladatlap, írásbeli röpdolgozat, stb) alapesetben 100% értékkel kerülnek az átlagszámításba. A témazáró dolgozatok, felmérések az általánostól eltérően 150 %-al kerülnek az átlagszámításba.
- Az osztályzatok színekkel történő jelölése, megkülönböztetése az e-Kréta alapbeállításai szerint alkalmazandók.

2.10.2. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formája, rendje

Az iskola nevelő- és oktató munkája fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. A tantervi követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességének megfelelően a tanulók iskolai felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik, értékelik.

Az írásbeli ellenőrzés, beszámoltatás formái iskolánkban:

1./ Tanév eleji felmérések, diagnosztizáló mérések. A tanulók teljesítményét tájékoztató jeggyel, elsősorban %-os teljesítményben értékeljük. Az e-Kréta rendszer ezeket a méréseket a tanév eleji, s a folyamatos ismétlés fontos alapja a felmérés.

2./ A helyi tantervi követelmények teljesítését szolgáló mérések; témazáró dolgozatok – Évfolyamonként minden tantárgyból egy-egy témakör lezárását követően a követelmények teljesítését vizsgáló összegező mérést kell végezni

3./ Félévi mérések alsó tagozatban az osztálytanító vezetésével, felső tagozatban a szaktanár irányításával.

4./ Tanév végi mérések

Osztálytanítók, ill. szaktanárok vezetésével a tanmenetek ill. iskolai munkaterv szerint;

5./ Országos és helyi mérések

- Országos kompetencia mérésekben való részvétel a 6. és 8. évfolyamokon

- Idegennyelvi mérés a 6. és 8. évfolyamokon

- A Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (DIFER) használata, és az erre alapozott fejlesztés 1-2. osztályban

A Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER) a kisiskolás életkorban, az iskolai előrehaladás szempontjából kritikus elemi készségek (írásmozgás-koordináció készsége, beszédhallgatás készsége, relációszókincs, elemi számolás, tapasztalati következtetés, tapasztalati összefüggés-megértés, szocialitás) diagnosztikus értékelésére alkalmas tesztrendszer.

Az úgynevezett "Fejlődési mutató" segítségével lehetővé teszi e kritikus elemi készségek elsajátítási folyamatainak részletezett nyomon követését 4 éves kortól 8 éves korig. A mérőeszköz csomag emellett ismerteti e készségek elsajátítási folyamatait, és rámutat az eredményesebb fejlesztés lehetőségeire, tennivalóira.

A rendszer alkalmazásával megvalósíthatóvá válik az úgynevezett kritériumorientált készségfejlesztés, vagyis az, hogy a tanulók egyéni fejlesztése mindaddig tartson, amíg a szóban forgó kritikus elemi készség optimális működésűvé, optimálisan használhatóvá nem válik.

A DIFER a magyarországi közoktatási mérési-értékelési rendszernek a tanulók haladásának időrendjében első, kötelezően előírt eleme. Az általános iskolák a tanév elején felmérik az első évfolyamos tanulóikat, és meghatározzák azok körét, akik esetében - az óvodai jelzések, vagy a tanév kezdete óta szerzett tapasztalatok alapján - a tanító indokoltnak látja alapkészségeiknek a DIFER teszttel való alapos felmérését. A vizsgálatot az érintett tanulókkal az iskolák az őszi folyamán elvégzik. A pedagógusok a mérési adatokat a rendszer részét képező szoftver segítségével kiértékelik, majd az eredmények alapján meghatározzák a tanulók egyéni fejlesztési irányait.

Az intézmények az Oktatási Hivatalnak jelentik a mérésben részt vevő tanulók létszámát. A több éves tapasztalat szerint évente az első évfolyamos tanulók 31%-át mérik fel az általános iskolák.

Iskolánk az összes beíratkozott első osztályos gyermekek körében végrehajtja a DIFER mérést, amely egyik kiindulási pontját képezi a gyermekek tervszerű, mérésen alapuló folyamatos, egyénre szabott fejlesztésének.

-Az Elektronikus Diagnosztikus mérési rendszer (eDIA) alkalmazása, és a mérési eredményekre alapozott fejlesztés az 1-6. évfolyamon

Számos országban folynak a tanítást és a tanulást közvetlenül támogató, az egyéni tanulói igényeket kielégítő, diagnosztikus mérési rendszerek fejlesztésére irányuló programok. A Szegedi Tudományegyetem Oktatásméleti Kutatócsoportja a TÁMOP-3.1.9-08/1-2009- 0001 (1. fázis) és a TÁMOP-3.1.9-11/1-2012-0001 (2. fázis) pályázatok által támogatott "Diagnosztikus mérések fejlesztése" című program keretében egy ilyen, a személyre szóló visszajelzést biztosító rendszer magyarországi kiépítését kívánja megalapozni (1. fázis), majd kivitelezni (2. fázis).

A fejlesztő munka a diagnosztikus rendszer összes lényeges elemére kiterjed. Magában foglalja a diagnosztikus méréseket tudományosan megalapozó standardok kidolgozását a három nagy műveltségterületen (olvasás-szövegértés, matematika és természettudomány), további tizennégy területen a fejlesztő munka elindítását, a feladatírást, feladatbankok építését, a hazai és a nemzetközi felmérések adatainak másodelemzését, valamint az érintett pedagógusok, szakemberek felkészítését.

A projekt fő célja az 1-6. évfolyamos diákok készségeit, képességeit mérő, azok fejlődését egyénileg követő, a tanulási problémákat feltáró papír alapú (1. fázis) és elektronikus (2. fázis) értékelő mérési-értékelési rendszer kialakítása. Az oktatás eredményességének, minőségének és hatékonyságának fejlesztésére irányuló projekt több modulból (munkacsomagból) áll, melyek megvalósítása mind az első mind a második fázis során egymással összehangoltan, nagyrészt egymással párhuzamosan folyt és folyik.

A 2021/2022-es tanévtől alkalmazzuk az eDIA mérési rendszert iskolánkban.

A mérések online végezhetőek. Az első három osztályban hanggal kísért, tehát az olvasni nem, vagy még gyengén tudó gyermekek is meg tudják oldani a feladatokat. Az alpmérés a szövegértés, a matematika, és a természettudomány körében három dimenzió mentén mér: a

pszichológiai, alkalmazási és tantervi dimenziót. Így a mérés során kilenc dimenzióra kap a pedagógus azonnali egyénre kiértékelt fejlettségi mutatót.

A eDIA rendelkezik egy online tanulásra felhasználható modullal. Az eLEA modul lehetőséget biztosít megadott témakörök, korosztályok, feladattípusok mentén, hogy a pedagógus a mindennapi gyakorlatába, a differenciálás folyamatába beépítse az egyénre szabott fejlesztést. A tanári tesztek moduljában, pedig lehetősége van a mérési feladatbankból saját teszt összeállítására.

Iskolánkban a felsorolt diagnosztizáló méréseket, a tanulók értékelésére nem használjuk fel. Elemzésüket azonban tantestületei, tanulói és szülői szinten is megtesszük, így feltárt hiányosságainkat beépítjük a következő tanév kiemelt feladatai közé. Lehetőség szerint a felső tagozat minden évfolyamán kompetenciafejlesztő órákat szervezünk.

2.10.3. Az iskolai beszámoltatások rendje, korlátai

-A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak értékelésekor a következő %-os értékelést alkalmazzuk:

0 – 30 %	elégtelen (1)
31 – 50 %	elégséges (2)
51 – 75 %	közepes (3)
76 – 90 %	jó (4)
91 – 100 %	jeles (5)

A szaktanárok ill. az iskolavezetés meglátása szerint 1-2 %-os eltérés lehetséges.

-Az év végi értékelés a teljes tanév teljesítménye alapján történik.

- A tanítók, tanárok a heti kettő vagy több órás tantárgyaknál félévente legalább 4, heti egyórás tantárgyaknál legalább 3 osztályzatot adnak.

- A kiemelkedő tantárgyi teljesítmény esetén, félévkor és év végén a jeles osztályzat mellett dicséret is adható.

- A magyar nyelv-és irodalom tantárgyon belül - mind alsó, mind felső tagozatban - a magyar nyelv és a magyar irodalom külön kerül értékelésre.

- A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók esetében az értékelés a szakértői vélemény figyelembe vételével történik. A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató mentesíti - az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő

értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő - egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól

-A szövegértés fejlesztése kiemelt feladat, ezért a felsorolt méréseken kívül az éves munkatervben határozzuk meg, mely tantárgyakból, s melyik évfolyamon végzünk ilyen felmérést.

-A dolgozatok, felmérések időpontját a tanulókkal egy héttel korábban közöljük és rögzítjük az elektronikus naplóban (bejelentett dolgozatok). A megfelelő előkészítésről, gyakorlásról, összefoglalásról a szaktanár, tanító gondoskodik.

- Az egy tanítási napon írható témazáró dolgozat, felmérés száma 1-4. évfolyamon maximum egy, 5-8. osztályban maximum kettő.

-A javítást, értékelést a helyi méréseknél 14 napon belül elvégzik a pedagógusok. A mérés keletkezésétől számított legkésőbb 15. napon az e-Kréta rendszerben rögzíteni kell az eredményeket.

-Az érdemjegyek, minősítések megállapításánál a dolgozatok, felmérések súlyozottan szerepelnek. Az általánosan alkalmazott 100% mellett a témazárók, felmérések 150%-al kerülnek beszámításra.

-A dolgozatokat, felméréseket 2 évig megőrizzük. Az iskolai méréseket 2 évig. Az iskolai belső ellenőrzés, értékelés során a felmérések megléte, tapasztalatai is a pedagógusok munka minőségének egyik alapja.

-Az írásbeli témazárók, nagydolgozatok jegyeit piros színnel jelöljük az e-Kéta rendszerben

2.10.4. Záradékok kialakítása

Az iskola a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet mellékletében meghatározott záradékokat alkalmazza, amelyek a naplóban, bizonyítványban és a törzslapon dokumentálásra kerülnek. Amennyiben a rendelet mellékletében meghatározott záradékok nem felenek meg a speciális eseteknek, úgy az iskola alkothat, fogalmazhat saját záradékokat.

2.11. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.

A differenciált képességfejlesztés elve alapján kerüljön előtérbe a könyvtárban végzett „kutatómunka”, s a rendelkezésre álló informatikai eszközök használata.

Az otthoni felkészülés módszertanába épüljön be az online adott és megoldott házi feladat, ezzel is fejlesztve a tanulók informatikai kompetenciáit.

A házi feladatok megfelelő előkészítésére, a feladatok pontos tisztázására fordítsunk kiemelt figyelmet;

Első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére, valamint a szünetek idejére nem kapnak írásbeli házi feladatot.

Az 5-8. évfolyamon a tanulók hétvégére szóbeli házi feladatot kapnak. Magyar és matematika tantárgyakból kaphatnak írásbeli feladatot is.

A szünetek idejére a szokásos – egyik óráról a másik órára esedékes felkészülés – feladatokon túl nem kapnak más írásbeli vagy szóbeli házi feladatot.

A tanulók eredményes felkészülése érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal két témazáró ill. felmérő dolgozat írátható.

2.12. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei

A csoportbasorolás az igazgató hatáskörébe tartozik. Döntésében felhasználja írott forrásként az óvodai szakvéleményt, a körzeti nevelési tanácsadó vizsgálati eredményét, megyei vizsgálat pszichológiai szakvéleményét, valamint felhasználja a munkaközösség-vezető és szaktanárok szóbeli javaslatát.

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

1./ Homogén csoportok szervezése azonos évfolyamon és párhuzamos osztálybasoroláskor
A besorolás elvei:

- kiegyenlített tanulói képességek mentén
- kiegyenlített tanuló létszámban.

2./ Más szaktárgyi csoportok szervezése

Tanulói képességek alapján a párhuzamos osztályok esetében a magyar nyelv és irodalom és matematika tantárgyak esetében csoportbontás szervezhető

3./ Napközis és tanulószobai csoport

A csoportba sorolásnál elsődleges szempont a tanuló családjának szociális meghatározottsága, a halmozottan hátrányos illetve hátrányos helyzet.

2.13. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének (fizikai fittségének) mérése

Megállapította: 45/2014. (X. 27.) EMMI rendelet 24. §. Hatályos: 2014. XI. 4-től.

Az iskola az oktatásért felelős miniszternek a tanév rendjéről szóló rendeletében meghatározott mérési időszakban, tanévenként megszervezi – az 1-4. évfolyamon tanulók kivételével - a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. Az érintett tanuló fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító

pedagógus végzi az országosan egységes mérési módszer, a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (továbbiakban NETFIT) és a kifejlesztett eszközök alkalmazásával. A tanulók fizikai fittségi mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fittségi szintjének feltárásával. A lefolytatott fizikai fittségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus - a mérésben érintett tanulónként - rögzíti és feltölti a NETFIT informatikai rendszerbe. A fizikai fittségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az iskola testnevelés tantárgyat tanító és az iskola igazgatója által kijelölt egyéb pedagógusai tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából - elsősorban az iskolai testnevelés órák keretei között - szükséges intézkedéseket. A fizikai fittségi mérések iskolai adatai alapján az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai tanévenként javaslatot tehetnek a nevelőtestület részére a pedagógiai program részét képező iskolai egészségfejlesztési program módosítására.

A NETFIT tartalmi területei:

A NETFIT a fizikai fittségi mérés során négy fittségi profilt különböztet meg az alábbiak szerint:

1. A tanulók testösszetételére vonatkozó mérések - az antropometriai paraméterek mérése és a testösszetétel becslése. A NETFIT testösszetétel és tápláltsági profilja tartalmazza a testtömeg és testmagasság értékekből számított testtömegindexet (BMI) és a testzsírszázalék értéket.
2. A tanulók vázizomzatának fittségére vonatkozó tesztek. A NETFIT tesztek közül a vázizomzat fittségével az ütemezett hasizom teszt, a törzsemelés teszt, az ütemezett fekvőtámasz teszt, a kézi szorítóerő mérés és a helyből távolugrás teszt foglalkozik.
3. Hajlékonysági profil A hajlékonysági teszt megbízható eredményekkel szolgál a térdhajlító izmok nyújthatóságáról.
4. A tanulók aerob kapacitására vonatkozó tesztek. Az aerob fittségi profil a 20, vagy 15 méteres állóképességi ingafutás teszt eredménye alapján becsült aerob kapacitás minősítését tartalmazza, vagyis a légzőszervrendszer és a keringési rendszer állapotának, a szervezet oxigénszállító és oxigén-felhasználási képességének mutatója.

NETFIT informatikai rendszer elérhetősége: www.mdsz.hu/netfit

2.14. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.14.1. Egészségnevelési program

I. Bevezetés

Az iskolai egészségfejlesztő munka alapvetően befolyásolja az iskola egészének mindennapjait.

A WHO 1948-as alkotmányában megfogalmazott meghatározás szerint: az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jólét állapota.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

Az elsődleges megelőzés, a primer prevenció, a betegség első megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére irányul. A korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére hat.

Az egészségnevelés körébe tartozik:

- Egészséges táplálkozás
- Aktív szabadidő eltöltés
- A mindennapos testmozgás
- A személyi higiéné
- A lelki egyensúly megteremtése
- A harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása
- A családtervezési módszerek
- Az egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- Az egészségkárosító magatartásformák elkerülése
- A járványügyi és élelmiszer biztonság megvalósítása

Az iskola az egészségfejlesztés legfontosabb színtere.

Az iskolának e fenti primer prevenciókban van jelentős szerepe. A gyerekek hosszú időszakot töltenek az iskolában, s ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását.

Az iskola tehát, a család mellett, a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

I.1. Helyzetelemzés

Az iskolában jelenleg szinte a tantestület egésze foglalkozik egészségnevelési feladatokkal. Az egészségnevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak fokozatosan és lépésenként haladhatunk

előre. Ebben a munkánkban támaszkodunk az iskola már meglévő programjaira, személyi, külső és belső környezeti feltételeire.

A gyermekek egészségi állapotának követése, megelőző foglalkozások, felvilágosítások az egészségnevelés fontos része. Az iskola egészségügyben dolgozók ezt a feladatot töltik be, szakmai segítséget nyújtanak az iskolának.

Az iskolaorvosi feladatokat az orvos és a védőnő közösen végzik.

A tanulók életkorhoz kötött vizsgálatait: 1., 3., 5., 7., 8. osztályokban történnek /súly, magasság, mellkőrfogat, fogazat, testtartás, vérnyomás, látásélesség/, 7., 8. osztályban színlátás vizsgálat /

I.2. Erőforrások

I.2.1. Belső erőforrások

I.2.1.1. Humán erőforrások

Iskolavezetés

- támogatja az egészségnevelési programokat
- a minőségi munka részeként értékeli az ilyen jellegű tevékenységet
- anyagi forrásokat teremt
- ösztönző rendszert dolgoz ki
- aktívan részt vesz a programokban
- hasznosítható kapcsolatrendszerrel rendelkezik

Pedagógusok

- kidolgozzák és tantárgyakba beépítve tanítják az egészségnevelési tartalmakat
- elfogadják, hogy az egészségnevelés az egész iskola feladata

Egészségnevelési munkacsoport, team

- Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves munkatervet, segíti, koordinálja annak megvalósítását.
- Dokumentációs és értékelő munkát végez, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket, kapcsolatokat teremt a külső partnerekkel.

Munkaközösségek (alsós, integrált)

- Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségnevelési tartalmak feldolgozásával.
- Lehetőséget teremt az aktualitások megbeszélésére (pl. törvényi intézkedések, egészséges táplálkozás, életmód higiénia, gyermekvédelem stb.)

Diákönkormányzatot segítő pedagógus

- Lehetősége van az egészségnevelés területeinek erősítésére.
- Napi kapcsolatban áll a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.

Iskolaorvos

- Előadások, felvilágosító órák tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról.
- Szűrővizsgálatok
- Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.

Adminisztratív és technikai dolgozók

- A pedagógiai munka háttérének biztosítása (levelezés, adminisztráció)
- Tárgyi feltételeket biztosítanak.

Diákok

- A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt.

Szülők

- Segítség a programok megvalósításában (külső erőforrások felkutatása, előadások, anyagi támogatás)
- Az egészségnevelési program túlmutat az iskola falain.

I.2.1.2. Tárgyi erőforrások

- Tornaterem
- Sportpálya, futópálya
- Orvosi szoba

I.2.2. Külső erőforrások

- ANTSZ
- ellenőrző tevékenység

- szakmai kompetencia
- előadások
- Magyar Vöröskereszt és Országos Mentőszolgálat
 - versenyek rendezése
 - tájékoztatás
- Rendvédelmi szervek
 - célzott programok működtetése

Anyagi források

- Alapítványi befizetések
- Országos pályázatok
- Regionális pályázatok
- Alkalmi szponzorok

II. ALAPELVEK

II.1. Jövőkép, hosszú távú pedagógiai célok

- Az egyetemes természetnek, mint létező értéknek a tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúráltságával együtt.
- A Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés
- A testi- lelki egészség megőrzése, és annak megtartása.

Hosszú távú pedagógiai céljaink

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása

- holisztikus szemléletmód kialakítása
- tapasztalaton alapuló kreatív egészségnevelés
- tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári egyéb közösségi felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotórészeinek keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelynek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát.
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
- a létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

II.2. Az iskola hitvallása

Egészségnevelési programunk szervesen illeszkedik a Környezeti Nevelés programhoz, hiszen a környezet és egészség egymástól el nem választható fogalmak mivel az ember a természet része, egysége emberi életéről a természet és környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk.

Feladatunk az egészség megőrzésére, visszaszerzésére vonatkozó tudományos ismeretek (iskolai szintű) átadása, az egészségvédő lehetőségek bemutatása.

Feladatunk tudatosítani, hogy az egészség érték, minden más javak élvezhetőségének feltétele.

Célunk motiválni, ösztönözni a tanulóinkat az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására, közös véleményformálással, támogató tanácsadással.

Feladatunk, hogy segítsük mind az egészségeseket, mind a betegeket az egészségvédő öntevékenységekben, az egészséges életmód kialakításában, a döntési alternatívák kidolgozásában és a helyes döntések megvalósításában.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők, a település lakóinak egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

II.3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő konkrét célok és feladatok

Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulóink és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.

Együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.

Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosítunk, ezzel párhuzamosan együttműködünk a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola dolgozóit célzó egészségfejlesztési programokkal. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, testedzésnek és a szabadidő hasznos

eltöltésének. Teret adunk a társas támogatás, a lelki egészségfejlesztést és támogatást biztosító programoknak.

Olyan oktatási- nevelési gyakorlatot folytatunk, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget igyekszünk teremteni a siker eléréséhez, elismerjük az erőfeszítést, a szándékot, támogatjuk az egyéni előrelépést.

Törekszünk arra, hogy segítsük diákjaink, az iskola dolgozóinak, a családnak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését.

Az egészségtudatos magatartás kialakítása tanulóinkban és annak átadása a következő korosztálynak.

A legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése.

Az egészségre káros szokások biológiai- élettani- pszichés összetevőinek megismertetése és annak elkerülése..

A szülőkkal, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése.

Az egészségnevelési program hozzájárulása az iskolai osztályközösség kapcsolatrendszerének alakulásához, a kommunikáció, a konfliktuskezelés fejlődéséhez.

Biztosítjuk a mindennapos iskolai testmozgás program megvalósulását.

III. Az egészségnevelési program tervezése

III.1. A program felelőse és feladata

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola egészségnevelési programjának végrehajtásáért felelős személy az egészségnevelési munkacsoport vezetője.

Feladata:

- Az egészségnevelési munkacsoport tagjainak kijelölése.
- Az egészségnevelési feladatok konkretizálása.
- A munkacsoport működésének biztosítása.
- Anyagi források biztosítása.
- Ellenőrzés, értékelés.
- Kapcsolattartás külső partnerekkel.

III.2. Az egészségnevelési munkacsoport tagjai, tevékenysége

Programunk megvalósítására, koordinálására olyan csoportot hozunk létre, amely a belső innováció és a pedagógiai programalkotás során az iskolai egészségnevelési feladatokban közreműködik.

Tagjai:

Az intézményvezető vagy megbízottja

Iskolaorvos, fogorvos

Védőnő

Az egészségnevelési munkacsoport tevékenysége

Az éves munkaterv készítése a pedagógiai programnak megfelelően.

Dokumentáció készítése

Ellenőrzés, értékelés

Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése

Kapcsolattartás a külső partnerekkel

Az éves program kidolgozása

Az egészségnevelési munkacsoport kidolgozza a pedagógiai programnak megfelelően az éves munkatervet. Az éves munkatervben kiemelt helyet kap az adott hónapban tervezhető aktuális egészségügyi tevékenység az egészségügyi partnereink bevonásával. A munkatervet a tanévnyitó

értekezleten ismerteti a tantestülettel, a terv -megvitatása, esetleges módosítása után- elfogadásra kerül.

IV. Az egészségnevelési program megvalósítása

IV.1. A tanórai programokon belül

A helyi tantervünk tartalmazza az egészséges életmód a mentálhigiénés vonatkozásokat. A téma komplexitásából fakadóan sok alkalmunk nyílik egyéb tantárgyi koncentrációra. (magyar, technika, rajz, matematika, testnevelés, környezetismeret)

A tanórákon hozzárendeljük az adott tananyaghoz a megfelelő egészségvédelmi tartalmakat.

Kiemelt helyet kapnak a diákok életével összefüggő hétköznapi vonatkozások. Az ismeretek közvetítésében fontos szerepet kap az önálló ismeretszerzés, interaktív módszerek. A szemléltetésben felhasználjuk az iskola informatikai, audiovizuális és hagyományos eszközeit.

IV.2. Egészségnevelési programunk tanórán kívüli lehetőségei, módszerei

- Szakkör
- ISK-foglalkozások (labdarúgás, kézilabda, atlétika)
- Tömegsport foglalkozások
- Sportegyesületekkel történő együttműködés
- Átfogó egészségvédelem jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokon emlékezünk meg. (vetélkedő, kirándulás, pályázatok...)
- Május 8. Nemzetközi Vöröskereszt Napja
- Szeptember 23. Takarítási Világnap
- December 1. AIDS elleni Világnap
- Akciók szervezése valamely egészségügyi probléma iránti figyelem felkeltésére, amely túlmutatva az iskola kereteire a település lakóinak figyelmét az adott problémára irányítja.
- Kiállítások – nyitott, látogatható kiállítás rendezése.
- Média – Fontos, hogy a helyi egészségvédelmi kezdeményezések teret kapjanak a helyi médiában.
- Tanulmányi kirándulások fontos színterei a mentálhigiénés fejlesztésnek
- Vetélkedők, tanulmányi versenyek megrendezése helyi szinten, illetve érdeklődő tanulók indítása városi, regionális versenyeken (elsősegélynyújtás, csecsemőgondozás, sportversenyek)

- Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel, egészségügyi szakemberekkel.
- Délutáni csoportversenyek, évfolyambajnokságok, sportversenyek
- Diákönkormányzati nap kapcsolódik az egészségnevelési programhoz
- A napközis szabadidős foglalkozások a törvényben meghatározott keretek között biztosítanak teret a mindennapos testmozgáshoz. A tanítók, szaktanárok és a napközis nevelők közötti együttműködés jó tervezéssel, kitűnően egészíti ki a tanórai programot,

illetve a konkrét eset feldolgozást. A napközi kiváló helye a játékoknak, játékos foglalkozásoknak.

- Előadások szervezése (rendőrségi ezen belül bűnmegelőzési, tűzoltó)
- Filmklub: egészségügyi problémákat tárgyaló filmek megtekintése után megbeszélés, felvilágosítás, véleménycsere.
- Szülői értekezletek témái között utalás az egészségvédelem néhány fontos elemére a Foglalkoztatási Tervekben.
- Szülői fórum témái: egészséges táplálkozás, lelki egészség, drog -prevenció
- Témnapok és projektek megszervezése

IV.3. Módszerek, tanulásszervezési módok

Módszerek

Az egészségnevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével az egészségnevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek:

Kooperatív (együttműködő) tanulási technikák

Játékok

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógia

Riportmódszer

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok
- Fotóriport

Projektmódszer

- Analízis – akció projektek

Kreatív tevékenység

- Rend- és tisztasági verseny

Közösségépítés

- Csoportszervezés az egészségügyi nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- Vizuális művészet az egészségnevelésben
- Irodalmi alkotások
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

V. Szakmai program

Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az

egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódjanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, gondossággal, az intézmény szervezettségével. Fontosnak tartjuk a programban az iskola dolgozóinak példamutatását, szerepvállalását.

A célok megvalósítása érdekében az iskola, a pedagógusok vállalásai:

- Biztosítja minden tanulónak a minél több szabadlevegőn való tartózkodást /minden pedagógus /
- Gondoskodik arról, hogy a tanterem mindig alaposan kiszellőzzön /minden pedagógus /
- Tájékozódik a tanulók tanulást is befolyásoló egészségi állapotáról, a részképesség zavarokról. / oszt. fő./
- Figyelnek a pedagógusok a gyerekek megfelelő testtartására / minden pedagógus/
- Az ülésrend kialakításával lehetővé kell tenni minden tanuló számára a megfelelő, egyéni adottságokat is figyelembe vevő tanulást. (pl. rövidlátás, hallási zavar...)

- Az ülésrend időszakonkénti változtatásával változatosságot nyújtsanak a gyermekek szemének és gerincének terhelésében. / oszt. fő. /
- Ügyeljenek arra, hogy az iskolatáska súlya ne haladja meg az optimális mértéket. / oszt. fő. /
- Szülői értekezleten tájékoztatást ad, erősíti a szülői felelősséget. / oszt.fő. /

Iskolai programok

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos munka hatékonyságát az segíti, ha az iskola határozott – lehetőleg minden egészséggel kapcsolatos tevékenységre kiterjedő – tervvel rendelkezik. Ezt egyeztetni, a diákokkal és a szülőkkel, az iskolához kapcsolódó más szakemberekkel.

Egészségnevelési tervünk feladatokat és a megvalósításukat szolgáló tevékenységeket tartalmaz a következő területeken:

- az egészséges személyiségfejlődés elősegítése
- az egészséges táplálkozás
- a mindennapi testmozgás
- a dohányzás, alkoholfogyasztás- és kábítószer használat megelőzése
- a fogyatékosok hátrányos helyzetűek integrációja
- az iskolán kívüli bántalmazás megelőzése
- a szexuális nevelés – már a pubertás időszakát, a nemi érés időpontját megelőzően is.
- testi higiénia
- az egészséget támogató környezet kialakítása

V.1. Az egészséges személyiségfejlődés elősegítése, mentálhigiéné

Mentálhigiéné lelki egészségvédelmet jelent. Az „Ép testben ép lélek” mondást úgy is értelmezhetjük, hogy „Ép lélekkel az ép testért”.

A mentálhigiénés hatást, mint védőernyőt képzeljük tanulóink fölé, hatása alá rendelve az egészség fizikális meghatározóit: a mozgást, a táplálkozást, az élvezeti szerekhez való viszonyt.

El kell sajátítani tanulóinkkal a boldogságra való képességet, segítenünk kell őket, hogy olyan felnőttek váljanak, akik képesek életüket megfontolt döntésekkel alakítani, akik vállalják konfliktusaikat, akik törekednek a harmonikus élet tudatos megteremtésére.

Céljaink:

- Pozitív énkép kialakítása (önismeret, önértékelés, önbizalom, önbecsülés)
- Egészséges életstílusok, életmodellek megismertetése
- Hatékony kommunikáció (tolerancia, együttműködés, empátia, különböző értékekhez való viszony) alkalmazása az intézményes nevelés összes résztvevője által
- Erőszakmentes konfliktuskezelés megismerése, alkalmazása
- Tanulás módszertani eszköztárunk tudatos fejlesztése és bővítése
- Önmagunk mintaadó szerepének értelmezése, tudatosítása

A mentálhigiénés fejlesztés megvalósulhat mind tanórán belül, mind tanórán kívül.

A mentálhigiénés fejlesztést komplexitása miatt nem szűkíthetjük le egyetlen tantárgyra, foglalkozásra sem. Minden órán és szabadidős tevékenységben jelen kell lennie.

Alkalmazott módszerek a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően: szituációs játékok, dramatizálás, bábozás, önismereti csoportos foglalkozások, interjúk, felmérések készítése, véleménycsere, ötletbörze.

Feladatainak:

- Mentálhigiénés szemléletmód alkalmazása minden pedagógus feladata, csak ezen keresztül valósulhat meg a ránk bízott gyermekek egészséges személyiségfejlődése. A pedagógusok hangulata, példamutató magatartása hozzájárul az empatikus, iskolai környezet kialakításához.
- Mentálhigiénés továbbképzésen való részvétel
- Humánus bánásmód szorongásmentes légkör
- Jó környezeti hangulat kialakítása az iskolában
 - Meleg színek,
 - Ízléses dekoráció
 - A tantermek berendezése,
 - Iskolai kert, játszótér kialakítása (tanórák szabadtéren való tartása ill. szabadidő kellemes eltöltése)
 - Óraközi szünetek friss levegőn való eltöltése

V.1.1 Boldogságóra program iskolánkban

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Iskola” és „Örökös Boldog Iskola” cím elnyerésére. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára. A Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek. A pályázat egyik feltétele, hogy az iskola legalább egy tanulócsoport bevonásával igazoltan tartson legalább egy Boldogságórát, és a program fenntartását a következő tanévben is vállalja. A sikeres pályázat másik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Iskola program megjelenítése az iskola pedagógiai programjában. Boldogságprogram és a Pedagógiai Program Iskolánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési

céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal:

„A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.”

A Boldogságórák: A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A programhoz csatlakozó csoport/ok havonta legalább egy boldogságórát tart/tartanak, ahol feldolgozza/feldolgozzák az adott témát, illetve beépítheti a program témáját más személyiségfejlesztést szolgáló program megvalósításának kereteibe. Ajánlott a téma anyagát

folyamatosan, több órán keresztül feldolgozni. A témák feldolgozásánál az iskolára jellemző tanulásszervezési eljárásokat alkalmazzuk, szem előtt tartva az adaptív oktatás ismérveit.

V.2. Az egészséges táplálkozás

Célunk annak tudatosítása és fontosságának megértése, hogy az étrendnek, a táplálék minőségének meghatározó szerepe van az egészség megőrzésében.

Feladatok:

- A tanulók étkezési szokásainak felmérése
- Az iskolai étkezés, étrend korszerűsítése
- Az iskolai büfében kapható áruk megváltoztatása
- Napi étrend összeállítása
- Iskolaorvos illetve védőnő bevonásával tanórákon történő előadás tartása az egészséges táplálkozásról
- Élelmiszer - biztonság javítása
- Iskolatej- program
- Iskolagyümölcs- program

A feladatok megvalósítása iskolánkban

- Az iskolai étkezés helyzetének elemzése, a korszerű táplálkozás bevezetése. Az étrend összeállításának figyelemmel kísérése, alakítása a korszerű táplálkozás szellemében.
- Táplálkozási program tanácsadás és előadássorozat meghatározott tematika szerint, az iskolaorvos, védőnő esetleg dietetikus segítségével.
- Tanulók étkezési szokásainak felmérése osztályfőnöki, egészségnevelési órákon.
- Az iskolai büfében kapható áruk választékának korszerűsítése
- Kíváncsok, hogy bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék és gyümölcs kínálat.
- Időszerű annak mérlegelése, hogy az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé kínálata.

V.3. Veszélyes anyagok: a dohányzás, alkoholfogyasztás, és kábítószer-használat megelőzése

1. Drogstratégia

A drog-prevenációs munka nem korlátozódhat egyetlen tantárgyra és nem kötődhet csak egyetlen személyhez. Az egész iskola komplex nevelési hatásrendszerébe épüljön be a szerfogyasztással kapcsolatos egységes pedagógiai állásfoglalás és gyakorlat. A személyiségfejlesztő munka részeként kell a tanulók életvezetési stílusát úgy alakítani, hogy képessé váljanak az antihumánus szenvedélyek tudatos elutasítására. Minden nevelési helyzetben biztosítani kell, hogy a segítségre szoruló és támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást és törődést.

Segítő kapcsolatok partneri csatornáinak feltérképezése

A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, iskolapszichológus, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az egészségnevelő valamint az osztályfőnök és szaktanárok jelentik.

- Szülők (család)

Legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában. A szülők megfelelő előkészítés és információ-átadás után részvételükkel tudják támogatni az iskola programjait. A szülők partnereivé válhatnak a tanár korrekciós törekvéseinek, pedagógiai interakciójának.

Nehezebb az együttműködés azokban az esetekben, amikor a gyermek viselkedése az otthoni hatások következménye, de ekkor is a legfontosabb társként kell kezelni a családot.

- Védőnő hálózat

Rendszeres szűrések szervezésében és végrehajtásában valamint a prevenció program előkészítésében tud segítséget nyújtani a védőnő.

Állapotfelmérés szakaszai, területei

A drog-prevenció célkitűzéshez elengedhetetlenül szükséges a pontos és szakmailag korrekt állapot-felmérés.

- A diákoktól közvetlenül és közvetett módon lehet információkat szerezni.

- Ismeretszint felmérés

Kérdőívek, rajzos, szöveges felmérőlapok TOTO-k kvízzjátékok, postaláda, osztályfőnöki órán téma-feldolgozás, „könnyed” magyar irodalmi vagy rajzórai témák, esetmegbeszélések lehetnek a felmérés módszerei.

- Attitűd vizsgálat

A diákok körében az egészségfejlesztéssel ezen belül a szeszfogyasztással kapcsolatban meglévő pozitív változtatási törekvések illetve a várható kooperáció motivációs bázisának felmérése szakember bevonásával..

- Veszélyeztetettek célvizsgálata

Egészségügyi, szociális szempontú vizsgálat, csak szakember által végezhető.

- Tanárok

Az előkészítő munka keretében tantestületi értekezleten, ismeretszint felmérés, problémakezelési módszerek, ötletek kérése a kollégák körében. A problémaérzékenység és veszélytudat

„szondázása” a várható kooperáció mértéke ad választ. Feltétlen tisztázni kell kik azok, akikre számítani lehet, illetve kik azok akik a későbbiek során különböző részprogramok szervezésébe, végrehajtásába részt vehetnek. A munkaközösség-vezetők osztályfőnökök ill. szaktanárok

(biológia, testnevelés, társadalomismeret) bevonása az előkészítő munkába kiemelt jelentőséggel bír.

- Rendészeti szervek

Jogi, bünygyi tájékozódás valamint régió konkrét drog-problémáinak pontos ismerete jelenti az informáltságot.

Színterek

- Iskolai programok

- Tanórai foglalkozások

- ❖ Szaktárgyi órák téma feldolgozása

(Minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja sz egészségfejlesztéshez és így a drog-prevencióhoz. Külső előadókkal lehet színesíteni az ismeretátadó órákat.)

- ❖ Osztályfőnöki órák

(Az iskola jellegétől, a drogfertőzöttségtől függő konkrét témakörök feldolgozása, mint ismeretátadás és interaktív gyakorlatok, valamint az esetelemzések tartoznak ide.)

- Tanórán kívüli foglalkozások

- ❖ Napközis foglalkozások

(„Rásegítője” lehet a tanórai programnak, esetfeldolgozásnak. A játékoknak gyakorlatoknak kiváló színtere lehet a napközi)

- ❖ Délutáni szabadidős foglalkozások

(Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok.)

- ❖ Szülői értekezlet

- ❖ Szakmai tanácskozások, tréningek

(Elsősorban a tanárok felkészültségének fejlesztését célozza)

- Iskolán kívüli rendezvények

- Kirándulások, túrák sportprogramok

Program-formák:

- Filmvetítés
- Versenyek, vetélkedők, pályázatok
- Szakkörök, kortársképzés
- Dramatikus játékok
- Drogellenes sportprogramok és túrák, kirándulások
- Könyvtár sarok
- Internet
- Diákönkormányzati programok

Értékelés, újabb célkitűzés

Értékelés

Legalább tanévente átfogó értékelést végezni a megvalósulás arányát vizsgálva. Az elmaradt programokat nem „ideologizáljuk” hanem újabb egészségfejlesztési feladatként kezeljük.

Újabb célkitűzés

Az értékelés eredményeit valamint az új információkat és tapasztalatokat is figyelembe vevő módosított célkitűzés valamint végrehajtási terv elkészítését jelenti.

Az újabb célkitűzést célszerű egy ismételt állapotfelméréssel kezdeni. Ez egyrészt méri az eddig sikeresen megtartott programok hatékonyságát, másrészt valós kiindulási alapot jelent az újabb célmeghatározásnak mutatva, az esetleges hangsúly eltolódásokat.

A gyerekeknek meg kell mutatni a másik lehetőséget, élet a drog nélkül.

2.A dohányzás megelőzése, visszaszorítása

Tanórán belüli lehetőségek:

- beépülve a tantárgyi rendszerbe alsó tagozaton egészségnevelés órák, felső tagozaton osztályfőnöki, ~~egészségtan (6-8.o)~~ és biológia órák megfelelő témakörei
- iskolaorvos, osztályfőnök előadásai

Tanórán kívül:

- Plakátok elhelyezése az iskolában
- A passzív dohányzás kényszere elleni tudatos és aktív fellépés
- Fokozott fegyelem a nevelők részéről

3.Az alkoholfogyasztás megelőzése

Feladatok:

- A gyerekek ismerjék meg az alkohol egészségkárosító hatásait.
- Ismerjék fel azokat a társadalmi helyzeteket, amelyekben alkohollal kínálhatják őket.
- Tudjanak a kínálásra nemet mondani.

Programok:

- A tanórai foglalkozások keretében megismerik az italfogyasztási szokásokat, azok kulturális, társadalmi hátterét.
- Szituációs játékokban gyakorolják a kínálás elhárítását.
- Előadások szervezése, amelyek az egészségre káros anyagok- köztük az alkohol egészségkárosító hatásaira hívja fel a gyerekek figyelmét.

V.5. Szexuális egészségnevelés

A kamaszkor az az időszak, amikor a fiatalok mélyreható testi és lelki fejlődésen mennek keresztül, amelynek során meg kell hogy tanuljanak életre szóló döntéseket hozni, felelősséggel viseltetni önmaguk és mások iránt. Ugyanakkor a társadalom gyors változásai, a hagyományos értékek elvesztése, a családon belüli kapcsolatok meggyengülése, hamis értékek előtérbe kerülése sokakat veszélyes szexuális viselkedési formák választására ösztönöz. A fiataloknak ismerniük

kell az ilyen viselkedési formák veszélyeit, és ki kell fejlesztenünk bennük azt a készséget, hogy képesek legyenek ezen veszélyeket elkerülni.

- Anatómiai ismeretek feltérképezése
- Mit jelent a szeretet, szerelem ebben a korban, mi a deviáns magatartás
- Kísértések leküzdése, „nemet mondani tudás”.
- Álszemérem
- AIDS betegségről, terjedéséről, lefolyásáról megelőzéséről felvilágosító előadások védőnő segítségével.

V.6. Az iskolán kívüli bántalmazás megelőzése

Iskolán kívüli bántalmazás észlelése esetén a pedagógus jelzi az Ifjúságvédelmi felelősnek aki továbbítja a megfelelő szerveknek.

V.7. Testi higiénia

Célunk annak tudatosítása hogy a személyi higiéniájának egészségügyi és társadalmi vonatkozásai vannak.

Feladatok:

- Felvilágosító előadások szervezése a védőnő segítségével a személyes higiénés szokások kialakításával kapcsolatban (tisztálkodási szokások, helyes öltözködés)
- Rendszeres védőnői ellenőrzés, tisztaságvizsgálat. Ez a haj és köröm ellenőrzésén túl a ruházat, bőr ellenőrzésére is terjedjen ki.
- Az iskolai mellékhelyiségek fokozott tisztántartása, fertőtlenítése.
- Tisztasági felszerelés minden tanuló számára kötelező.

V.8. Az egészséget támogató környezet kialakítása

Cél a biztonságos iskolai környezet kialakítása, a környezeti tényezők egészségkárosító hatásainak csökkentése. A természetes illetve épített munkakörnyezet jelentősen befolyásolja a tanulók

egészségi állapotát. A helyes és jó munkakörnyezet biztosításával számos betegség megelőzésében szerepe van az iskolának.

- Balesetveszély források feltárása, intézkedés azok haladéktalan megszüntetésére.
- Tűz és bombariadó terv végrehajtásának gyakoroltatása.
- Gyermekek megelőző balesetvédelmi oktatása.
- Orvosi szoba felszerelése.
- Jó tanuló padok, székek, világítás (gerincbetegségek, rossz testtartási problémák megelőzése, javítása).
- A hagyományos krétás táblák lecserélése.
- A környezetünkben allergiát kiváltó növények irtása (Parlagfű-mentesítési program)

Az egészséget támogató magatartásminták elsajátítása

A gyalogos illetve kerékpáros közlekedés szabályainak megismertetése, gyakoroltatása (közlekedési vetélkedő szervezése)

VII. Külső kapcsolatok

Szülők (család)

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola

egészségfejlesztési programját, közülük néhányan szakértelmükkel is jelentősen növelhetik az iskolai munka hatékonyságát.

Szülői munkaközösség

Olyan szervezet, amely hidat jelent az oktatási intézmények és a tanulók szülei között. Szükséges megnyerni támogatásukat az egészségfejlesztő program támogatásához. A szülők lehetőségeikhez képest, minden területen segítsék az iskolai pedagógiai program megvalósítását.

Iskolaorvos, védőnő szerepe az egészségnevelésben

A gyermekek egészségi állapotának követése, megelőző foglalkozások, felvilágosítások az egészségnevelés fontos részévé kell, hogy váljanak. Az iskola egészségügyben dolgozók ezt a feladatot töltik be, szakmai segítséget nyújtanak az iskolának.

Az iskolaorvosi feladatokat az orvos és a védőnő közösen végzik.

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálatai: 1. 3., 5., 7., 8. Osztályokban történnek.

/ súly, magasság, mellkőrfogat , fogazat, testtartás, vérnyomás, látásélesség/, 7., 8. Osztályban színlátás vizsgálat /

Figyelemmel kísérik továbbá a veleszületett és szerzett krónikus betegségeket, elváltozásokat.

- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése
- Közreműködés: közegészségügyi –járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás-egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve
- Felkérésre közreműködés egészségügyi feladatokban /pl. osztályfőnöki órákon a 6. 7. 8. 9-ban felvilágosító előadások megtartása, valamint csecsemőgondozó szakkör irányítása

Pszichológus

A pszichológus, a lelki eredetű problémák feldolgozásában, segít a tantestületnek. Szakmai ismeretei révén, olyan területeken adhat folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, akár a hozzá forduló szülőknek. A problémakezelés speciális szakmai felkészültséget követel, és amivel

az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek. Osztályfőnöki órák és társadalomismereti foglalkozások tartásával szakmailag igényesebbé és színesebbé teszik az egészségfejlesztési munka didaktikai építkezését. Kíváncsú bevonni a pszichológust a továbbképzések lebonyolításában is.

Gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálat, családsegítők

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és települési önkormányzatok dolgozó segítő foglalkozású szakemberei.

Prevenációs tevékenységünk eredményessége érdekében a felmerülő problémákat időben kell jeleznünk.

Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok, kábítószer ellenes program, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának.

A kapcsolattartás az aktuális kapcsolattartóval történik.

A szülők, család, bevonása az egészségnevelési programba

A szülők bevonása az egészségnevelési programokban fontos feladatunk. A szülőket tájékoztatjuk az iskolában folyó egészségnevelési programokról (szülői értekezletek, SZMK-ülések). A nyílt

rendezvények, sportnapok hozzájárulnak a gyermekekre történő többirányú ráhatáshoz, s így az iskola nevelő funkcióját erősíti.

Kommunikáció

- Iskolán belüli: munkaértekezletek, faliújság (tanári, diák), felelősök, egyéni megbeszélések, munkaközösségi értekezletek, Diákönkormányzati ülések
- Iskolán kívüli: szülői értekezlet, SZMK-ülések, szórólapok, plakátok, falugyűlés,, önkormányzati ülések, elektronikus levelek, Internet

A program ellenőrzése, értékelése

Egészségnevelési programunkban az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük. A program ellenőrzése az egészségfejlesztő munkacsoport feladata. Az éves munkatervben megjelenő programokhoz

felelősöket rendelünk, akik ellenőrzik a programok tervszerű, módszertanilag pontos végrehajtását.

Célszerű minden programot értékelni, legalább évente átfogó értékelést végezni.

Az értékelés szempontjai:

A pedagógus egészségnevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakítását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célra vezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következőket igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

Választott módszerek lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése
- spontán és irányított személyes beszélgetések
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata

Az egészségnevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség.

Tanulóink neveltségi szintje és beállításának értékelése magatartás és szorgalom minősítéseként jelenjen meg.

Eredményvizsgálatok

- egyes tanulók esetében

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

- osztályközösségek esetében

- a csoport viszonyok alakulásának
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenység rendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszerek a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

Minőségbiztosítás

Egészségnevelési programunk sikerességét a különböző résztvevőkre megtervezett és kidolgozott eszközökkel ellenőrizzük.

Ez egyike azoknak az eljárásoknak, amellyel biztosítható az elvégzett munkafolyamatok értékelése, és ez által a fejlődés illetve az egyes hiányosságok nyomon követésére is mód nyílik.

Évente az iskola önértékelést végez. A kérdőívek (lásd. Melléklet) kiértékelése kiindulópontot jelent a következő tanév egészségfejlesztési feladatainak kijelöléséhez, az egészségfejlesztő munka eredményeinek méréséhez.

Tartalom:

- Az iskolai közösség tagjainak értékelése.
- A kapcsolatok alakulása az iskolában.
- A társas kapcsolatok kialakítása.
- Oktatás-tanítás.
- Az iskolai környezet.
- Változás a környezetben.
- Az otthon és iskola kapcsolata.
- Az egészségnevelési terv.
- Az iskola, mint egészségmegőrző munkahely.
- Az iskola pedagógiai programja és az egészségfejlesztési terv összhangja.
- Partneri viszony külső szervezetekkel.

2.14.2. Környezeti nevelési program

1. Célok, alapelvek

1.1. Stratégiaileg kiemelt céljaink:

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- A természet szeretetére nevelés
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- A személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel kialakítására való nevelés

- A természetes és mesterséges környezet értékei iránti felelős magatartás kialakítása, annak megőrzése iránti igényre és akaratra nevelés

1.1. Tevékenységekhez közvetlenül kapcsolható részcélok

- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevéleges magatartásra nevelés - Tisztasági verseny
- Településünk helytörténeti, építészeti értékeinek megismertetése - Helytörténeti program
- Népi hagyományaink, népszokásaink megismertetése - Hagyományőrző program
- A természet szeretetére nevelés, a gyerekek természettel való közvetlen élményekhez juttatása –Tanulmányi kirándulások, túrák
- A gyerekek lakóhelyük közelében található természeti értékek megismertetése- túrák
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése, gyakoroltatása - Kézműves foglalkozások

2. Személyi feltételek

Az iskola környezeti nevelési tevékenységének személyi feltételei

Iskolánk környezeti nevelési tevékenységében részt vesz a teljes testület, valamint az adminisztratív és a technikai dolgozók is. Az iskola pedagógusainak rendelkezniük kell a színvonalas környezeti neveléshez szükséges ismeretekkel, módszertani kompetenciákkal.

3. Módszerek, tanulásszervezési formák

Környezeti nevelési tevékenységeink során a következő módszereket és tanulásszervezési formákat alkalmazzuk:

- A tanítási órák klasszikus módszerei
- Kooperatív tanulási technikák
- Erdei iskola (pályázati lehetőséggel)
- Osztálykirándulások
- Múzeum-és állatkert látogatások
- Csoportszintű előadás szabadidős időszakban
- Csoportszintű gyakorlati foglalkozás szabadidős időszakban
- Szakköri foglalkozás
- Verseny
- Rajz-és fotókiállítás(Föld napja, Állatok világnapja)
- Téma napok, projektnapok

4. A környezeti nevelés színterei

4.1. A környezeti nevelés a tantárgyi keretek közt

Az iskolai oktató-nevelő munka nem szorítkozik a tantárgyak óráira, de a feladatok zömét mégiscsak e keretek között valósítjuk meg. Tanórákon történik azon ismeretek megalapozása, szemlélet formálása, amely során lehetőség van a helyes értékrend, természethez fűződő viszony

kialakítására. Ez minden szaktanár feladata, a megvalósítást viszont nagymértékben befolyásolja, hogy milyen tantárgyról is van szó. Több tantárgy oktatását többé-kevésbé a környezeti nevelési komponensek eddig is tartalmazták, de ezek tervszerű alkalmazása, összehangolása gondos tervezést igényel.

4.1.1. Környezeti nevelés tantárgyi keretek közt az alsó tagozatban

4.1.1.1. Környezeti nevelés a tanórákon

A környezeti nevelés átfogja az alsó tagozatos tárgyak teljes körét, valamennyi tantárgy ismeretanyagába beépítve, integrált módon történik. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás alakítása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások formálása a fő cél, később fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje. A környezetismeret tantárgy az elemi környezeti nevelésnek a fókuszpontja azáltal, hogy óráin tervszerűen és intenzíven történik a tanulók környezeti attitűdjének és ismereteinek fejlesztése. Személyes tapasztalatokra, élménygyűjtésre épül. Integrálja a természeti és társadalmi jelenségeket. A tanulói tevékenységek állnak az órák megtervezésének középpontjában. A tantárgy koncentrációs lehetőségeket kínál: lehetővé teszi az anyanyelvi, matematikai, esztétikai és a környezeti nevelés összehangolását.

A magyar nyelv és irodalom órákon környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység lehet pl. a mindennapi életből, természeti környezetből vett témán alapuló szépirodalmi művek, versek, prózai alkotások, ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása, elemzése. Néhány példa az alkalmazható módszerekből:

- kapcsolat keresése az olvasott szöveg és a tanuló saját élményei, tapasztalatai között
- szereplők cselekedeteinek értékelése
- érzelmek és tulajdonságok megfigyelése, kérdések és válaszok megfogalmazása
- emberi kapcsolatok felismerése, több szempont figyelembevétel
- a környezethez való pozitív érzelmi és intellektuális közeledés a környezet-és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával
- az anyanyelv gazdagságának megismerése, és mindezek alkalmazása a természeti és ember alkotta környezettel való kapcsolatteremtésben
- megfelelő nyelvhasználat és kommunikáció alkalmazása

A matematika a szöveges feladatokban valódi adatokat használhat fel a tanítás során, például egyes vadon élő fajok egyedszámának, vagy az emberi népesség számának alakulása. Keressék meg más adatok hozzáférési forrásait, és az adatokat használják fel különböző típusú feladatok megfogalmazásánál. Váljanak képessé a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával.

A testnevelés eszköze a mozgás örömeinek átélése, a szabad levegőn tartózkodás fontossága. Az időjárás elemeinek közvetlen megtapasztalása. Lehetséges témák, tevékenységek, pl.:

- Gyalogos kirándulások
- Régi magyar, mozgást igénylő játékok elsajátítása
- A természeti környezet sajátosságainak megismerése
- Helyes viselkedés a természetben
- Tájékozódás terepen
- A zaj is szennyezi a természetet
- A környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják az egészséges testi fejlődést

A rajz és vizuális kultúra területén a művészeti tárgyak alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára (módszer lehet pl. hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához, virágok, csigaházak, termések gyűjtése, lenyomatok készítése).

A technika-életvitel (technológia) tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezzék a környezetbarát létformát, és követendő, helyes példákat keressenek és mutassanak be. (Lehetséges témák: ismerkedés az anyagokkal, érzékszervi tapasztalások, a közlekedés környezetszennyezése: lég és zaj, ember és környezete, természeti és ember alkotta környezet, kézműves technikák, környezetbarát fogyasztói szokások, hulladékkezelés, takarékoskodás).

4.1.2. Környezeti nevelés tantárgyi keretek között a felső tagozatban

4.1.2.1. Környezeti nevelés a tanórákon

A környezeti nevelés alapvető pillérei a természettudományi tantárgyak: biológia, földrajz, fizika, kémia, matematika. E tantárgyak tanulása során szerzi a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Védni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is: változtatni kell az ember és környezete közötti kapcsolaton, tudatosítani kell az emberiség felelősségét a környezet megőrzésében. Az ismeretek átadása interaktív és kreatív módszerek alkalmazásával történik. A logikus gondolkodás, megértés, problémamegoldás gyakorlati jellegű tevékenységen, megfigyelésen, tapasztaláson alapul. Így lehetőség nyílik az élményszerű tanításra. Fontos, hogy a diákok az elméleti alapok megszerzésével képesek legyenek átgondoltan, okosan küzdeni a környezet megőrzéséért.

A társadalomtudományi tantárgyak feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítse meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi viszonyok meghaladása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A humán tárgyak feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság kezeléséhez és megoldásához szükséges világképet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

A technika-életvitel (technológia) tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezze a környezetbarát létformát, és követendő, helyes példákat keressen és mutasson be.

Az anyanyelv, idegen nyelvek és a matematika oktatása során a környezeti nevelés lehetősége lehet például: újságcikkek elemzése, fordítása, amelyek környezeti problémákkal, azok sikeres megoldásával foglalkozik, szituációs játékok játszása, a megszerzett ismeretek környezetvédelmi szakterületen való alkalmazásának bemutatása, illetve ilyen témájú gyakorlati példák alkalmazása. Jelentős szemléletformáló hatása lehet a valós adatsorok felhasználásának matematikai és fizikai számítási feladatokban.

A művészeti tárgyak alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára (egy módszer lehet pl. hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához). A test- és egészségnevelési tárgyak a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértésével, és az igények kialakításával teheti a legtöbbet.

4.1.2.2. Osztálykirándulások

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere a tantárgyi időben szervezett terepi program, az osztálykirándulás szervezése. A helyi tanterv megvalósulását szolgálja. A valóságos környezet

megismerésére, értékeinek befogadására, a problémák értelmezésére támaszkodik. A kirándulásokon az érzéki-megismerő tanulás, a cselekvő- felfedező magatartás dominál. Ösztönzi a kollektív és egyéni érdeklődés kialakulását. A szabadidő megszervezése, az önkiszolgálás, a tanulási helyzeteken kívüli csoportos tevékenységek és együttesen megélt élmények képezik fontos előnyeit. Jelentős személyiség és közösségfejlesztő hatású. A kirándulások körülbelüli időpontját munkatervünkben előre meghatározzuk. Megszervezéséért az osztályfőnök felelős. A kirándulás költségeit (útiköltség, étkezés, belépők) a tanulók fedezik, melyet az osztályfőnök a szülőkkel előzetesen megbeszél.

4.1.2.3. Környezeti nevelés az erdei iskolában

Általában a hatodik évfolyam évi rendszerességgel erdei iskolai programon vesz részt. Ezek lehetnek szolgáltatótól megrendelt programok, vagy saját szervezésűek. Az állami támogatások feltételeihez igazodva az erdei iskolai programok bentlakásosak, több naposak és egész osztályközösségekben valósulnak meg, bár a részvétel nem kötelező. A program költségeit a résztvevők, illetve pályázati forrásból az iskola fedezi.

4.2. A környezeti nevelés tantárgyközi keretek között

A környezeti nevelés szempontjából kiemelt jelentősége van a szabadidős tevékenységeknek. A szabadabb keretek nagyobb teret engednek a többirányú pedagógiai módszerek alkalmazásához.

Jeles napok

A környezeti nevelés a környezetkultúra átadásáról is szól. Meg kell terveznünk, hogyan alakítjuk ki ünnepi hagyományainkat. Ezeket a legváltozatosabb formában tesszük emlékezetessé. Ráhangoljuk gondolatainkat, kialakítjuk szokásainkat, kiemelkedünk a hétköznapiakból. A jelentősebb környezetvédelmi napokról egész iskolát megmozgató programokkal emlékezünk meg (Madarak és fák napja, Föld napja, [Állatok világnapja](#)). Minden évben más-más tartalommal bíró rendezvényt szervezünk a jeles napok kapcsán.

5. Iskolánk célzott környezeti nevelési programjai

Az ismertetett tevékenységek közül több egy-egy megfogalmazott cél köré csoportosul. Mind a megvalósítást, mind pedig az értékelést, fejlesztést hatékonyabbá teszi, ha ezeket a tevékenységeket együtt tervezzük meg, egységes program részeként kezeljük. Ezek alapján a következő programok fogalmazhatóak meg:

A. Iskolakert program

Ez a program foglalja össze az összes, az iskola külső környezetének parkosítására, a kényelmes, kultúrált pihenés feltételeinek megteremtésére és fenntartására irányuló tevékenységet: a sziklakertek gondozása, a tanulók által hozott virágmagok, bokrok elültetése a kialakított „virágos kertekbe”.

A program fontos jellemzője, hogy kiemelt szerepe van az önkéntes részvételnek és munkavállalásnak.

B. Hulladék program

A hulladékkezelés lokális és globális kérdéseire kapcsolódó környezeti nevelési tevékenységünket célszerű program szinten megvalósítani. A program eleme maga a papír- és vashulladék gyűjtése.

C. Erdei iskola program

A felső tagozat kiválasztott évfolyama- lehetőleg évente- erdei iskolai programon vesz részt. Amennyiben ezek saját szervezésűek, a bevont szakemberekkel kiépült szoros együttműködés lehetővé teszi, hogy az erdei iskola nevelési céljait és a közölt ismeretanyagot szorosan összehangoljuk az évközi munkával, és lehetőség adódik a program lefutása után ismétlő, rendszerező foglalkozásokra is. Így lehetséges, hogy az erdei iskola a tanítási órákon folyó környezeti nevelési tevékenységgel szoros egységet alkosson.

6. Az iskolai környezet kialakításában és az iskola működtetésében rejlő környezeti nevelési lehetőségek

Iskolánk külső, belső megjelenésének tükröznie kell azt a szemléletet, hogy mindenki fontosnak tartja a környezet állapotának milyenségét, az egészséges, esztétikus környezet biztosítását a hatékony munkavégzéshez. Nem sokat ér a szavakban átadott tudás, ha az iskola egész működése, a dolgozóinak személyes példája ellentmond annak.

Ehhez mindenkinek - pedagógusoknak, technikai munkatársaknak egyaránt - tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén, tevékenysége során.

Iskolánk arculatának fontos eleme a település lakói felé való nyitottság, törekvés arra, hogy a lakosság egy szélesebb rétege számára szabadidős és kulturális tevékenységek színtere lehessen. Ez a nyitottság viszont - néhányak ellenőrizhetetlen vandalizmusa miatt - sok előnye és lehetőségei mellett elmaradást eredményezhet néhány olyan fejlesztési területen, mint például az iskola külső környezetének parkosítása, a kényelmes, kultúrált pihenést szolgáló eszközökkel való felszerelése. Ezen a területen rengeteg tennivalónk van.

6.1. Az iskola külső környezetének "zöldítése" az itt adódó lehetőségek kihasználása a környezeti nevelés érdekében

A. A virágládák állapota, folyamatos gondozása

B. Virágos kertek létrehozása

A munkát gyerekek, szülők, pedagógusok bevonásával kell végezni. A gyerekek azt az értéket, amelyek létrehozásában ők is közreműködtek, jobban megbecsülik, jobban védik.

C. Sziklakert folyamatos gondozása

Elsősorban a Föld napi programok keretében zajlik.

6. 2. Az iskola belső környezete

Az iskolai környezet természet közelivé formálásához az osztályteremben szobanövények gondozásával járulhatunk hozzá. Az élőlények természetes közegükben való megfigyelése hasznos tapasztalatokat nyújt, igényességre nevel, hozzászoktatja a gyerekeket a növényekkel való gondoskodáshoz, s egyúttal a közvetlen környezetet is emberibbé teszi.

Általánossá kell, hogy váljon iskolánkban a környezetbarát termékek használata a papírhasználattól az írószereken át a takarításig, tanórákon és az irodákban egyaránt.

A tantermek dekorálásához lehetőség szerint természetes alapanyagokat használjunk: színes karton, fa, textil, parafa.

A természetismereti órák eszközigényesek. Fontos, hogy milyen tárgyi felszereltségre építhetünk: szemléltetőeszközök, tablók, poszterek, képgyűjtemények, képi, vizuális információk. Ezen a területen is fontos előrelépünk.

6. 3. Egészséges életmódot támogató módon és környezettudatos értékek szerint működő iskolai büfé

Az iskola elkötelezi magát az egészséges, környezettudatos elvek alapján működő iskolabüfé megvalósítása mellett. Ez talán az egyik legnehezebben kivitelezhető feladat, mivel ezek a szempontok közvetlen üzleti érdekekkel ütköznek, mert a fogyasztói igények változása hosszabb folyamat. A büfé működésének néhány szempontja lehet: a büfében forgalmazott áruk feleljenek meg az egészséges táplálkozás követelményeinek, kerülendők a cukrozott termékek, a fémdobozos csomagolású és az eldobható csomagolású termékek. A tanulók találkozzanak azzal a szemlélettel, hogy az egészségtelen táplálkozás rossz szokás, az eldobható csomagolástechnika anyag és energia pazarló, a jövő felélése.

6. 4. Hulladékgyűjtés

A tevékenység részleteit lásd a Hulladék program ismertetésénél.

6.5. Preventív előadások

Az utóbbi években rendszeresen ellátogatnak hozzánk a tűzoltóság emberei, preventív előadást tartani. Előadásaik kiterjednek a környezet védelmére, tüzesetek elkerülésére, balesetvédelemre.

7. Társadalmi kapcsolatok

Iskolánk a környezeti nevelési céljait külső és belső társadalmi kapcsolatainak aktív bevonásával valósítja meg. Ezeknek a kapcsolatoknak a szélesítése, fejlesztése folyamatos feladatunk.

7.1. Belső kapcsolatok: iskola- szülő- tanuló viszony a környezeti nevelés terén

Az iskola legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén a tanulók, a családok, a szülők, a helyi közösség tagjai. Az iskolai környezeti nevelés fogékonyabbá teszi a szülőket, illetve a helyi lakosságot a helyes környezet- és természetvédő magatartás iránt.

Nélkülözhetetlen, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván.

Az iskola törekszik a szülők környezeti akciókba való bevonására. Szoros együttműködés alakítunk ki a szülőkkel, hasznos-anyag gyűjtés terén és több szabadidős programunk kapcsán.

Fontos, hogy a szülőket rendszeresen tájékoztassuk környezeti nevelői munkánkról, valamint az ezzel kapcsolatos feladataikról.

2.15. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

2.15.1. A tanulók magatartásának értékelése

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók magatartását az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület állapítja meg.

Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;

- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.15.2. A tanulók szorgalmának értékelése

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalom osztályzatát az első félév és a tanév végén az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;

- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

•

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.15.3. A tanulók jutalmazásának elvei

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolai jutalmazás formái.

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretet adhatók:

- szaktanári dicséret,
- nevelői dicséret,
- napközis nevelői, tanulószoba vezetői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- ❖ szaktárgyi teljesítményért,

- ❖ példamutató magatartásért,
- ❖ kiemelkedő szorgalomért,
- ❖ példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

Az egyes tanévek végén kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

A nyolc éven át kiemelkedő tanulmányi eredményt elért és kiváló közösségi munkát végző tanuló a nevelőtestület döntése alapján IV. Béla díjban részesül. A díj odaítélése a diákönkormányzat véleményének kikérésével történik.

Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
 - vagy a házirend előírásait megszegi,
 - vagy igazolatlanul mulaszt,
 - vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének,
- büntetésben lehet részesíteni.

Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- nevelői figyelmeztetés,
- napközis nevelői figyelmeztetés, tanulószoba vezetői figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki figyelmeztetés” büntetésben kell részesíteni. Súlyos köteleességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;

az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;

a szándékos károkozás;

az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;

ezen túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény 58.§ (4) rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

2.16. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja

1. Általános elvek

1.1. A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóknak is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a fővárosi, megyei feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban a sajátos nevelési igényű tanulók számára külön szervezett (gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményekben) nevelésére, oktatására.

A köznevelési törvény által megadott egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásainak órakeretén belül a tanuló annyi foglalkozáson vesz részt, amennyi hátránya csökkentéséhez szükséges. A foglalkozások óraszámát integráltan nevelkedő tanuló esetében a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság véleménye alapján, a tanuló fejlesztésében közreműködő szakirányú végzettségű gyógypedagógus pedagógiai vizsgálatának figyelembevételével kell meghatározni.

1.2. Az Irányelv célja

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,

- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

1.3. A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

1.3.1. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
- A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

1.3.2. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

1.3.3. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
- A sajátos nevelési igényű tanuló
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- az intézmény pedagógiai programjában,
- a helyi tantervben
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- az egyéni fejlesztési tervben.

A fogyatékoság típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok összeállítása,
2. a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés
3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

1.4. A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

1.5. A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást

jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki
 - a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
 - egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus – konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
 - a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
 - egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
 - együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló nevelési, oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

2. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

2.1. Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

2.2. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a) a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

2.3.1. Alapfokú nevelés – oktatás szakasza

- alsó tagozat: 1-4. évfolyam.

Ezen a tagozaton a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

Ezen a tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolák helyi tantervében határozzák meg azokat a pedagógiai diagnosztikán és fejlesztési stratégián alapuló konkrét gyógypedagógiai eljárásokat – szükség esetén terápiákat –, amelyek az iskoláskor kezdő éveiben hatékonyan segítik a készségfejlesztést. Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

- felső tagozat: 5-8.évfolyam

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

2.4. Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervét. A befogadó intézmény pedagógiai programjában – az Irányelv 1. fejezetében leírtak alkalmazásával – szerepelnie kell a fogyatékos tanuló nevelése-oktatása sajátos elveinek, és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár gyógypedagógus együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

7.5. Fejlesztési területek - nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Az erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelés célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, cselekedetük és azok következményeiért viselt felelősségük tudatának kialakítása, elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása, az életben olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását fejlesztését teszi lehetővé, mint az együttérzés, segítőkészség, tisztelet, kötelességtudat, mértéktartás, önfegyelem.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértetésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.

Ki kell alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szinten belül lehetőséget adni (diákönkormányzat)

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében.

Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai képzésre és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése s családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell jelentkezzen.

Pályaorientáció

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Médiatudatosságra nevelés

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

2.5.1. Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag - a tanítási tartalom - eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centríkusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során - a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a nyelvet funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl.: problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokhoz használja fel a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás- tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világnézet kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia - az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve - a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

Hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

2.5.2. Műveltségi területek

Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, e speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírással kapcsolatos alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:
- vizuális észlelés – jelfelismerés,
- akusztikus észlelés – hangok differenciálása,
- a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése.
- grafomotoros készségek fejlesztése.
- az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- Szavak olvasásának begyakorlása – szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória fejlesztés.
- szövegösszefüggések megláttatása, szövegértés fejlesztése.
- a helyesírási szokások megerősítése.

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.

A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.

A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.

Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.

A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása fokozódó önállósággal. Figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése.

A tanulók által megismert aktív és passzív szókincs gazdagítása, gyakorlatai.

Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai.

Mozgás, finommotorika, ritmusfejlesztés, szem-kéz koordináció, optikus differenciáló képesség, vizuális észlelés fejlesztése

Az önkorrekciós képesség fejlesztése, hibakeresés, - javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal. Vizuális, akusztikus, fonematikus észlelés, érzékelés fejlesztése.

- Idegen nyelvek

Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.

A szülők igényei, a tanulók fejlettsége szerint az iskola hozhat döntést a hetedik évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás ügyében.

Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés a nyelv tanulása iránt, sikerélményekhez juttatni a tanulót a későbbi nyelvtanulás érdekében.

A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek.

A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének. Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll.

Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos.

Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából.

A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok

- Beszédszándék

Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása. Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt. Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése. Az Európában való eligazodás, kommunikálás igényének felkeltése.

- Beszéértés

Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése. Egyszerű – a témához kapcsolódó – kérdések felfogása, megválaszolása. Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben. Kérdések, igények egyszerű kifejezése.

- Beszédkészség

- Képesség – a tanult témákban – egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására.

- Matematika

A gyakorlás folyamán, a kognitív képességeket szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- A tanulás eszközeinek célszerű használata.
- Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.
- Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
- Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása.
- A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.
- A matematika tanuláshoz szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akaratilag életük fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása.
- Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelte és a tényleges megoldás összevetése.

Fejlesztési feladatok

A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját élményből kiindulva.

A megszerzett tudás, az elvont fogalmak, szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban.

A problémamegoldó képesség megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten.

Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.

A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.

A számolási készség fejlesztése változatos gyakorlati feladatok segítségével.

Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés.

Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén.

A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény helyességének megítélésében.

A segítségkérés és -elfogadás képességének, valamint az együttműködési képesség fejlesztése, kialakítása.

A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.

A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése.

A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva.

A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztése.

Mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással.

A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése.
Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között.
A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása.
Az ítélőképesség fejlesztése.

- Ember és társadalom.

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk.

A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd pedig, az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, nemzeti társadalom, a világ nemzetei.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése, bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazása.

Fejlesztési feladatok

Régen és ma érzékelése, események beazonosítása saját élményből.

A saját szerep, a saját feladat, a saját felelősség felismerése.

A különböző közösségekben való létezés formáinak, lehetőségeinek ismerete.

Ismeretszerzés a szabadság, felelősség, emberi helytállás jelentőségéről.

Erkölc és vallás helye, szerepe az egyén és társadalom szempontjából.

Történelmi

események okainak és következményeinek elemzése fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett.

Költségvetési, gazdálkodási ismeretek a családi költségvetéstől az államháztartásig.

A munkavállalás gyakorlata.

- Ember és természet

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

E területen szerzett műveltség fontos eszköze az egészséges életmóddal, életvitellel, környezettudatos viselkedéssel kapcsolatos szabályok elsajátításának is.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Figyelem-, emlékezet fejlesztése, a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése.
- A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, viszonyszavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idői és téri változás észlelése, értelmezése.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, probléma felismerés, megoldások keresése.
- Szokások, szokásrendszerek kialakítása.
- A tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- Kísérletek, saját tapasztalat, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Anyagok és halmazállapotok megkülönböztetése a hétköznapi élet példáival.
- Az élőlényekkel kapcsolatos fogalmak gazdagítása, csoportokba sorolás, életműködés felfedeztetése konkrét példákon.

Az élőlények érzékelhető jegyeinek megállapítása – összehasonlítások, elvonatkoztatások.

- Tapasztalatok, ismeretek gyűjtése a természet könnyen megfigyelhető és felfogható ciklusaival kapcsolatban; a mindennapok időviszonyai.
- Állandóság és változás felfedezése irányítással, egyszerű példákkal.
- Tájékozódás a közvetlen környezetben, a szűkebb lakótérben, lakóhelyen.

Ismeretek a földrajzi környezetről konkrét tapasztalatokból merítve.

- Az élő és élettelen közötti különbség, az életjelenségekhez kötött élet-értelmezés elemi ismeretei.
- Törekvés az ember számára fontos egészségmegőrző szokások elsajátítására: egészséges táplálkozás, tisztálkodás, mozgás.
- A használati tárgyak anyagainak felismerése, az anyagfogalom biztos használata.
- A hétköznapi folyamatokban előforduló energiafajták és energiahordozók bemutatása példák segítségével.
- Egyszerű megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló időjárás-megfigyelés, a változások értelmezése.
- Az élővilágban működő egyensúly szerepének bemutatása az életből vett példákon keresztül.
- Ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével.
- A gyakoribb betegségek megelőzése, a gyógyítás mindenki számára elérhető módozatainak ismerete, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése.

Önismeret, önelfogadás, egészségmegővő készségének fejlesztése.

- A háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeinek működtetése, a fizikai ismeretek alkalmazása a működtetés során.
- Felismertetni a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat.

A háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályok megismerése.

Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

- Földünk és környezetünk

A mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik – a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész–egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek – kérdezni tudás, szakkifejezések használata.
- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Fejlesztési feladatok

- Ismeretszerzés, tanulás – a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése.
- Tájékozódás a földrajzi térben és időben.
- Tájékozódás földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban.
- Tájékozottság a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban.
- A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása.
- Tájékozottság a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben – a természetföldrajzi övezetesség társadalmi-gazdasági életben való megnyilvánulásainak felismertetése példákon keresztül.
- A világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásai – példák segítségével.

- Művészetek

Az iskolai nevelés, oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megismerést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széleskörű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a differenciális megvalósítására.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás, fejlesztése.
- Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.

- A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása.
- Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Fejlesztési feladatok

- Téri helyzetek leírása szóban, megjelenítése szabadkézi rajzban.
- Egyszerű közlő ábrák értelmezése.
- A kezdeményező, az alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.
- Változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.
- Az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében.
- A művészi alkotásokban megismert konfliktusok értelmezésével a toleráns, másokkal szemben empátikus személyiség kialakításának segítése.
- Zenei képesség fejlesztése (írás-olvasás, énekhang, zenei memória, fantázia)

Az életvezetés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését szolgáló képességek fejlesztése.

Informatika

A műveltségi terület – igazodva az informális társadalmi elvárásokhoz – középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és készségfejlesztést állítja.

A mindennapi élet szerves részeként jelenlévő informatikai ismeretek, illetve az informatikai ismerethordozók használatának készsége, az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóinknak képessé kell válniuk az informatika eszközrendszerének alapvető használatára.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
- Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- Csoportosítások, következtetések.
- Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
- A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
- Analízis, szintézis.

Fejlesztési feladatok

A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is.

- A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához.
- Gyakorlati problémák megoldása a dokumentumok készítésével.

- Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuknak megtanulása, szokások kialakítása.

Életvitel és gyakorlat

A tanuló egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttesének figyelembevételével hozzájárul a cselekvési, a szociális, a kommunikációs kompetenciák kialakításához. A sérülésspecifikus jegyek figyelembevételével épít a NAT ezen műveltségi területen megfogalmazott alapelveire, kiemelt fejlesztési területeire, fő témaköreire, feladataira.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- A probléma felismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, önellátás, környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akaratú mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
- A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
- Szociális képességek fejlesztése.

Fejlesztési feladatok

- A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőrzésében.
- Tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről, szabálykövető magatartás a mesterséges környezetben, anyagok, formák, egyszerű szerkezetek megfigyelése, az anyagalakító tevékenység műveletei.
- Gazdálkodás az anyaggal, energiával, a munkával és az idővel.
- Az egyéni tulajdonságok és eredményesség összefüggései a tervezés, szervezés, kivitelezés során.
- Önértékelő-, ítélőképesség, az individuális különbségek megfogalmazása.
- A napi ismétlődő háztartási feladatok felismerése, tevékenységek ön- és környezetellátásban, gyakorlottság az egyszerűbb háztartási munkában, szerszámok, gépek használatában, a szolgáltatások igénybevételében.
- Tapasztalatszerzés a jövedelem beosztásában, tudatosság a takarékoskásban.
- Érzékenység a közvetlen környezet, a lakás formái, esztétikai világában, az otthon nyugalmanak, mint értéknek, örömforrásnak elfogadása, szükségletek és lehetőségek felismertetése egyéni sajátosságok szerint.
- A minőség, a tudatos fogyasztás ismeretei, reklámok értelmezése, szelektálás, viszonyulás.
- Az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlődése, tapasztalatok a legfontosabb pályákról, a hozzájuk vezető utakról, lehetőségekről, valóság és a vágyak valamint a realitás összehangolása.

Testnevelés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet. Mindezek szükségessé teszik, hogy az általános testnevelés körét kibővítve, a gyógypedagógia és ezen belül a szomatopedagógia eszközrendszere segítse eljuttatni a tanulókat a rendszeres testedzés, a mozgásos játéktevékenység öröméhez, a mozgásbiztonsághoz.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkészséget, bátorítson mozgásos feladatokat, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyiszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.
- Koordinációs képesség, mozgástanulási képesség, mozgásszabályozó képesség, mozgásalkalmazkodó képesség, egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, reakciók, téri tájékozódó képesség fejlesztése.
- Jellemtulajdonságok – akarat, bátorság – fejlesztése.
- A megosztott figyelem képességének automatizálása.
- Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
- Tartásjavító és korrigáló gyakorlatok, prevenció és rehabilitációs feladatok, sporteszközök alkalmazásával is.
- Önállóan végezhető mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok.

2.6. A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervnek részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy diákotthoni, kollégiumi) programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta – esetenként más szakember véleményének figyelembevételével – készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló sajátos nevelési igényeire, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

3. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

3.1. A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

3.2. Pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási - zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

3.2.1. A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökre.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

– Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

3.2.2. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

3.2.2.1. Diszlexia- az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízáló-szintetizáló módszerrel
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával
- speciális olvasástanítási program alkalmazása
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

3.2.2.2. Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén)
- helyesírási hibák halmozódása
- a tollbamondás utáni írás hibái

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség

- a rövidtávú emlékezet fejlesztése
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése

3.2.2.3. Diszgráfia - az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép
- szaggatott betűalakítás és betűkötések
- rossz csukló, -kéz,- ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák
- kialakulatlan kézdominancia
- lassú tempójú írás, központosítás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondat szerkezet, helyesírás)

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés)
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése
- sikertudat kialakítása

3.2.2.4. Diszkalkulia - a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái

- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége
- figyelemzavar

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése
- Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása
- a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása

3.2.2.5. Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitással, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb)
- megkezdett tevékenység befejezetlensége
- ingersorozatok hibás kivitelezése
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban)
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek

A fejlesztés célja

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés
- speciális figyelem-tréning
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése
- fokozott egyéni bánásmód
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése
- motiválás, sikerélmény biztosítása

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a, amelyek a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik. Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása
- pszichoterápia
- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása
- önértékelési képesség fejlesztése
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

3.2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

3.2.4.. Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

3.3. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába. Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	2
HELYZETÉRTÉKELES	3
1. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	5
1.1. A nevelő- oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	6
1.1.1. Pedagógiai alapelveink	6
1.1.2. Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	7
1.1.3. A digitális munkarend pedagógiai módszerei, feladatai	11
1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	13
1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
1.3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai	15
1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:	15
2. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.	15
1.3.2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	16
1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok és szervezeti formák	18
1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	20
1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	23
1.6.1. Sajátos nevelési igényű tanulók	23
1.6.2. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek	24
1.6.3. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	24
1.6.4. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése	25
1.6.5. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység	26
1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	26
1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	27
1.8.1. Az iskola közösségeinek együttműködése	27
1.8.2. Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel	31
1.9. A tanulmányok alatti vizsgák vizsgaszabályzata	32
1.9.1. Vizsgatárgyak és követelmények az alsó tagozat 1-4. évfolyamán	33

1.9.2. Vizsgatárgyak és követelmények a felső tagozat 5-8. évfolyamán	34
1.10. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének, és átvételének elvei	34
A továbbhaladás, a magasabb évfolyamba lépés feltételei	35
1.11. A Pedagógiai Program nyilvánossága és legitimációs eljárásrendje	35
2. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	37
2.1. A kerettanterv valamint az egyéb jogcímen felhasználható órakeret feletti óraszám	38
2.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	40
2.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	40
2.3.1. Az 1-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	40
2.3.2. Az 5-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	45
2.4. Mindennapos testnevelés	52
2.5. A választható, tanórán kívüli foglalkozások szabályai	53
2.6. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	54
2.7. Projektoktatás, témanapok	54
2.8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	57
2.9. Esélyegyenlőséget szolgáló programok, pályázatok	59
2.9.1. Lázár Ervin Program	59
2.9.2. Határtalanul program	60
2.9.3. Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program	60
2.10. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	61
2.10.1. A tanulók értékelése, minősítése az 1-8. osztályban	61
2.10.2. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formája, rendje	61
2.10.3. Az iskolai beszámoltatások rendje, korlátai	64
2.10.4. Záradékok kialakítása	65
2.11. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	65
2.12. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezési elvei	66
2.13. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének (fizikai fittségének) mérése	66
2.14. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	68

2.14.1. Egészségnevelési program	68
2.14.2. Környezeti nevelési program	101
2.15. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	108
2.15.1. A tanulók magatartásának értékelése	108
2.15.2. A tanulók szorgalmának értékelése	109
2.15.3. A tanulók jutalmazásának elvei	110
2.16. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja	112

Legitimációs záradék

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programjának véleményezése, elfogadása

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját a Diákönkormányzat megismerte.

Aláírással tanúsítom, a Diákönkormányzat véleményezési jogát a jogszabályokban meghatározottak szerint gyakorolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év 08.....hó 14.....nap.

Frédéric László

Diákönkormányzatot segítő
pedagógus

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját az Intézményi Tanács megismerte.

Aláírással tanúsítom, az Intézményi Tanács véleményezési jogát a jogszabályokban meghatározottak szerint gyakorolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év 08.....hó 14.....nap.

Berényi Katalin

Intézmény Tanács Elnök

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját a szülői szervezet megismerte.

Aláírással tanúsítom, a szülői szervezet véleményezési jogát a jogszabályokban meghatározottak szerint gyakorolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év 08.....hó 14.....nap.

Némethi Zoltán Mészáros

SZMK Elnök

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját az intézményvezető előterjesztése után a nevelőtestület 2024 év augusztus hó 15 napján tartott értekezletén elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év 08.....hó 15.....nap.

Óriás Emőke Bernadett

hitelesítő nevelő

Nagy-Sándorné Kőrösi Anna

hitelesítő nevelő

Kazincbarcikai Tankerületi Központ

Legitimációs záradék

A(z) Járdánházi IV. Béla Általános Iskola (OM: 029157; 3664 Járdánháza, IV. Béla út 131.)
Pedagógiai Programját az intézmény fenntartója jóváhagyja.

Kazincbarcika, 2024. augusztus 21.

a fenntartó képviselőjében
Markovicsné Demeter Edina
tankerületi igazgató

Legitimációs záradék

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programjának véleményezése, elfogadása

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját az Intézményi Tanács megismerte.

Aláírással tanúsítom, az Intézményi Tanács véleményezési jogát a jogszabályokban meghatározottak szerint gyakorolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év.....08.....hó.....14.....nap.

Berecs Katalin

Intézmény Tanács Elnök

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját az alsós szakmai munkaközösség megismerte.

Aláírással tanúsítom, az alsós szakmai munkaközösség véleményezési jogát a jogszabályokban meghatározottak szerint gyakorolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év.....08.....hó.....15.....nap.

Nagy-Sándorné Vira Anna

Alsós munkaközösség vezető

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját az felsős szakmai munkaközösség megismerte.

Aláírással tanúsítom, a felsős szakmai munkaközösség véleményezési jogát a jogszabályokban meghatározottak szerint gyakorolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év.....08.....hó.....15.....nap.

Illés Tamás

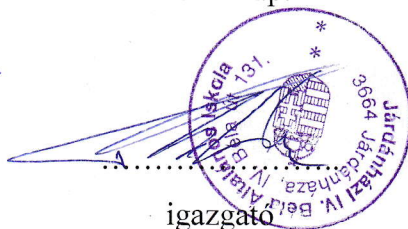
Felső munkaközösség vezető

A Járdánházi IV. Béla Általános Iskola Pedagógiai Programját az intézményvezető előterjesztése után a nevelőtestület 2024 év 08. hó 15 napján tartott értekezletén elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kelt: Járdánháza, 2024 év.....08.....hó.....15.....nap.

Horváth Endre

hitelesítő nevelő

igazgató

Horváth Endre Andika

hitelesítő nevelő

Kazincbarcikai Tankerületi Központ

Legitimációs záradék

A(z) Járdánházi IV. Béla Általános Iskola (OM: 029157; 3664 Járdánháza, IV. Béla út 131.)
Pedagógiai Programját az intézmény fenntartója jóváhagyja.

Kazincbarcika, 2024. augusztus 21.

a fenntartó képviselőjében
Markovicsné Demeter Edina
tankerületi igazgató

